CLAROR

OCTUBRE

1935 2 PTES

Peletería de París, S. A.

La més important d'Espanya

La casa especialitzada en tota mena de Pells fines

Portaferrissa, 7 i 9 - Tel. 17874

B A R C E L O N A

B.P.

BANC DE LA PROPIETAT

ADMINISTRACIO DE FINQUES: COBRAMENT DE LLOGUER - PAGAMENT DE REBUTS D'OBRES, ARBITRIS I TRIBUTS
LLOGUER DE PISOS - DESNONAMENTS - BORSA DE LLOGUERS - PRÉSTECS AMB GARANTIA DELS LLOGUERS
COMPRA-VENDA DE VALORS: DESCOMPTES I NEGOCIACIONS DE CUPONS - TITOLS AMORTITZATS - DIPOSITS
COMPARTIMENTS DE LLOGUER
COMPTES CORRENTS AMB INTERES: GIRS I TRANSFERENCIES - HIPOTEQUES - ANTICRESI

BANC DE LA PROPIETAT

CASA CENTRAL
RONDA DE SANT PERE (Girona, 2) - APARTAT DE CORREUS 403 - TELEFON 53191

SUCURSALS
MADRID: AVINGUDA CONDE DE PEÑALVER 19 - TELEFON 22865
SARAGOSSA: PLAÇA CASTELAR, 9 - APARTAT DE CORREUS 121 - TELEFON 1814
VALLADOLID: SANTIAGO, 29 i 31 - TELEFON 1915

LLET CONDENSADA LACTEA

PALMA DE MALLORCA
BISBE MAURA, 13
Dipòsit a Barcelona. Castillejos, 91 - Tel. 55886

"Casal de les Llanes"

BALMES, 129

Extens assortiment en qualitat i colors de

Llanes per a labor

Gèneres de punt.

Especialitat en mitges SERRATS

Es donen tota mena d'instruccions sobre punt i s'ensenya amb tota perfecció a confeccionar els models més nous.

LENCERIA CASA MACIÀ

VÍDUA DE MARCIÀ PRAT

FÀBRICA A LES FRANQUESES DEL VALLÈS - VENDA AL MAJOR I DETALL

RONDA UNIVERSITAT, 22 - TELÈFON 11383 - BARCELONA - Tocant Plaça Catalunya, (abans Fontanella, 7)

Rovira Masjoan i C.ª

RONDA UNIVERSITAT, 31 - Telèfon 56216

GRAELLES MELIOR

Rosteixen la carn i couen el peix sense fum ni olor.

Extens assortiment de bateries de cuina i articles per a pastisseria

Cuines, fogons i estufes de gas de les marques

PROMETHEUS, JUNKER, CORBERÓ i MAXBEL

VENUS l'estufa de petroli que es recomana ella mateixa.

Totes les creacions de la Joieria les trobareu a casa

JOAN VALENTÍ

J O I E R

16, Passeig de Gràcia, 16

BARCELONA

6

PUBLICACIÓ DE L'INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA

SUMARI

JORDI RUBIÓ: Llegir amb la ploma a la mà. — CARLES CARDÓ, prve.: Vida Espiritual. — ENRIQUETA CAHNER: La vida de la dona a la India. — MARIA DEL CARME RIUDOR: Écoute ma fille de Paul Claudel. — Mn. CAMIL GEIS: El Rosari de Francis Jammes (traducció del llibre d'imminent aparició «Glosses de Pietat». — J. D. BEARNÉS: Les estacions. — LLUISA SERRA SPIELER: Terres enllà. Cuenca i la Ciutat Encantada. — M.ª MERCE: La taula i la cuina. — A. ALDRUFEU: Les terrasses. — BETTY GUTHY: Diversos aspectes de la moda. — ARTUR MARTORELL: Divagacions sobre el joc dels infants. — ADELAIDA FERRÉ DE RUIZ NARVÁEZ: Les laques. — M. G. E.: El golf, joc de destresa i de concentració. — COMENTARIS. JOSEP F. RAFOLS: Les arts plàstiques. — A.: Els llibres. — PERE VINYOLES: El teatre. — JOAN LLONGUERES: Del ritme en la música i en la vida.

ARTICLES EN CARTERA

de Aurora Bertrana, Eduard Fontseré, Joaquim M.ª Nadal, Ramon Pérez-Pujol, Lluís Ribó, Rosa Sagau i Llera, Ferran Valls i Taberner.

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ: Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, Baix de Sant Pere, 7 i 9. Telèfon núm. 14647. — ADMINISTRACIÓ: Corts Catalanes, 700. Telèfon núm. 54729. — DIRECCIÓ TÈCNICA I PUBLICITAT: C. Barnils Moner IMPRESSIÓ: Horta, S. A. — GRAVATS: Badal i Camats.

BARCELONA

Preu: 2 Pessetes SUBSCRIPCIÓ TRIMESTRAL: SOCIS DE L'INSTITUT DE CULTURA, PTES. 4'50. NO SOCIS, PTES. 5'25 OCTUBRE 1935

Aula de Cuina

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA

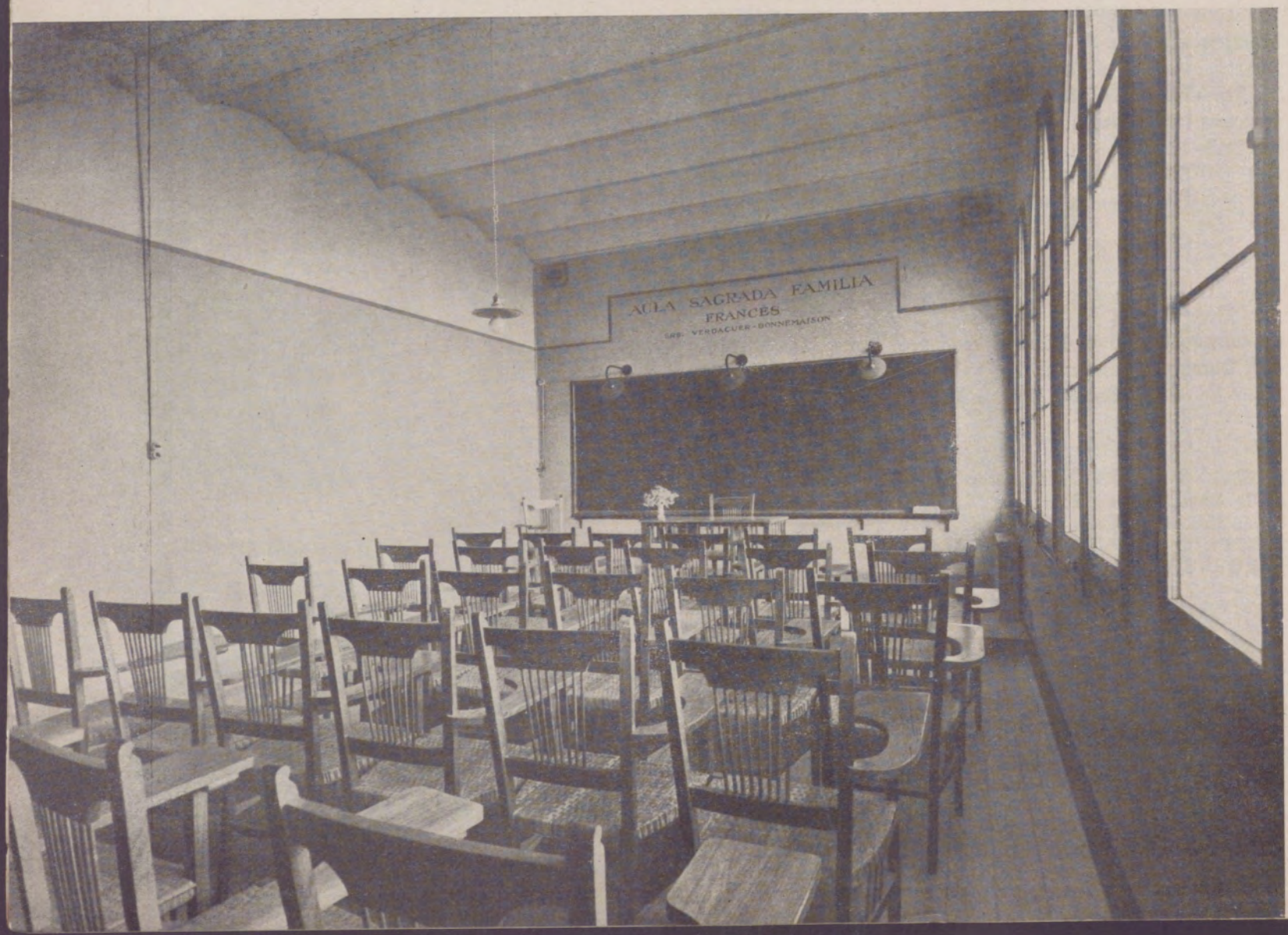

Una aula

LLEGIR AMB LA PLOMA A LA MA

JORDI RUBIÓ

Dia per dia segueixo la vida de les nostres biblioteques i estic en comunicació constant amb les bibliotecàries. I bé; sempre que passo unes hores en una biblioteca de fora de Barcelona, sento alçar-se dintre de mi una impressió nova, barreja d'admiració i d'estímul, que em fa comprendre millor el meu deure. Veig les bibliotecàries en funcions, les recordo tal com eren dos, cinc o més anys abans a la nostra Escola, comparo la diferència que va de la seva vida d'abans a la d'ara. I mesuro no sols l'increment de responsabilitat que les ennobleix, sinótambé l'aspror del sacrifici per la seva vocació que les inflama. Ja no són les mateixes: han guanyat. Però aquest guany no els ve pas d'haver acabat la carrera. D'altres companyes l'acabaren com elles, sense haver assolit aquella transfiguració moral que dóna sentit diferent a tot el que fa una bibliotecària en la seva biblioteca.

Un vespre era jo en una de les Biblioteques Populars de la Generalitat, i presenciava l'anar i venir de la gent que entrava per retornar un llibre i endur-se'n un altre en préstec. Durant més de mitja hora no s'interrompé la filera dels lectors. Alguns dels que esperaven tanda, aprofitaven el temps fullejant les revistes últimament arribades. La bibliotecària, amb l'entrenament de l'ofici, despatxava ràpidament els lectors, i els llibres retornats anaven apilant-se damunt el taulell. El públic el composaven joves només, dones principalment. De paraula no se'n deien sinó les precises. D'ordinari, els lectors ja havien triat prèviament als prestatges el llibre que volien endur-se, i no demanavencap informació sobre ell a la bibliotecària.

Tocà el torn a una senyoreta que pel seu aire i vestir es veia que pertanyia a una família distingida de la població. Lliurà a la bibliotecària un llibre d'assaigs morals que havia llegit i li demanà: «Triï vostè mateixa un altre llibre per a mi; no em fa res que no sigui una novella mentre sigui bonic.» La bibliotecària s'alçà ràpidament, resseguí un prestatge i li féu a mans una novella, ben triada certament.

Aquella escena em va fer pensar. Era un dels molts incidents semblants que planteja a diari en les biblioteques el problema de la lectura femenina. En quasi totes elles, són les dones les qui proporcionen el contingent més alt de lectors en el préstec, i naturalment demanen quasi exclusivament novelles.

No me'n planyo. També he estat jove. Però és evident que el llegir àvidament una novella darrera l'altra, com per obrir camps més amples a l'impuls de vida que bull incoercible i contradictori dins de nosaltres en aquella edat, produeix una falsa tensió sentimental i imaginativa, en perjudici de l'acció sana i normalitzadora. Però la passió per la lectura és un fet, i els qui n'estan apoderats han de satisfer-la diàriament. ¿Com trobar la manera *d'higienitzar* la continuïtat en la lectura d'obres d'imaginació sense que en vingui un afluixament total interior?

Un home, una dona, que treballen, troben en les exigències professionals un estímul que posa un punt d'ordre en el temible desencadenament de la fantasia lliurada a ella mateixa. Però no sempre és suficient. ¿Tindrà

prou eficàcia el suggerir un pla metòdicament progressiu de lectures? Per exemple, el bell assaig de les *lectures dirigides* de l'Institut de Cultura? ¿El *reading with a purpose* dels americans? Perquè ¿fins a quin grau els temperaments molt acusats se subjecten auna disciplina exterior en afers tan personals com la lectura?

No és ocasió aquesta de tractar l'assumpte a fons. Pensant-hi, però, crec que tindria molta eficàcia l'aconsellar a les lectores insaciables allò que el meu pare em repetia sempre: *llegir amb la ploma a la mà*. Es a dir: fixar per escrit després de tota lectura, les idees i observacions que ella ens suggereixi. No per ensenyar-ho després a ningú, sinó per a un mateix. Llavors, insensiblement, cohesionaria cada u el seu pensament, i dels llibres, per diversos que fossin, se'n destillaria un resultat coherent. L'esperit de la lectora es retrobaria, sempre el mateix i cada cop més afirmat, en mig de les seves lectures. I poc a poc, ja no fóra l'atzar qui decidiria la tria de llibres, sinó que vindria comandada per una subtil afinitat.

Estic segur que les nostres bibliotecàries el practiquen aquest consell de llegir amb la ploma o el llapis als dits. I així troben la força de mantenir-se fidels a la seva vocació i de fer-se una vida interior prou activa per a resistir les depressions de la soledat i de l'ambient, quan el senten inferior.

Recordo una tarda d'estiu que acompanyat d'unes alumnes de la nostra Escola, sortíem de visitar una biblioteca popular molt allunyada de Barcelona. Durant la visita, jo m'havia sentit tan deixeble com les meves companyes d'excursió. Quan sortírem, ja fosquejava i les bibliotecàries ens acomiadaren a la porta. Nosaltres anàvem vers la ciutat. Elles potser l'enyoraven, però tornaven a tancar-se dins l'ambient callat de la sala de la biblioteca. Passàrem per un carrer la majoria dels habitants del qual semblaven ignorants o desentesos de les vetllades que cada dia es descapdellaven allí a poques passes. Una de les alumnes féu el comentari escaient: «Com s'ho fan? Estic edificada.» El cotxe ens duia després per la carretera. No dèiem res. Era negra nit, però tots vèiem brillar, com una admonició, la suau claror dels pàmpols verds de les làmpares de la Biblioteca.

De vegades sento dir a bibliotecàries vacillants: «Em fa por enterrarme en un poble. Aquella rutina... !» Les que ho diuen, potser viuen ofegades en la frivolitat. I tot treball ho pot esdevenir de rutinari, si l'esperit que ha de vivificar-lo s'adorm.

Res no ens mantindrà tan desvetllats i alertes, com el control de nosaltres mateixos. I si per passió o per ofici hem de llegir molt, i si tenim por que s'afableixi el nostre ressort interior, imposem-nos l'obligació de reflexionar per escrit després de cada lectura.

Jo no sabria donar millor consell a les lectores que volen reaccionar contra l'atracció febrosa dels arguments i a les bibliotecàries que vulguin treure tot el profit als anys que passin lluny de ciutat.

J O R D I R U B I Ó

VIDA ESPIRITUAL

On és el teu Déu (Salm XLI)

Carles Cardó, prev.

Quan inauguràrem aquesta secció, prometérem a les lectores que no els faríem cares llargues, ans cercaríem de donar a les nostres notes aquell punt de frivolitat de bona llei que tenen, quasi diríem per obligació, totes les dones d'ànima sana i profunda. Potser no hem complert aquesta paraula. És que ésser frívol amb gràcia i amb seriositat és més difícil, no sols que ésser frívol a la faisó lleugera de les ànimes superficials, ans també que ésser seriós i greu.

Voldríem provar de rescabalar les lectores de CLAROR d'aquesta falta de paraula. No prometem de reeixir-hi, sinó solament d'intentar-ho.

Escolta, bona lectora de CLAROR, tu que no te'n deixes de llegir cap pàgina, ni aquesta tan eixuta: ¿ja saps què signifiquen i què haurien de significar aquests colorets, *pendentifs*, collarets de perles (bones o falses), polseres, arracades, anells, fermalls, etc., que adornen la teva persona? No és pas que jo ho reprovi. Sé que l'elegància externa pot arribar a una necessitat i fins pot ésser un reflex fidel de l'elegància interna.

Només tinc por que no prenguin en tu una importància excessiva i que, en lloc d'ésser un reflex de l'elegància espiritual, no esdevinguin símbols lamentables d'una subversió del cor. Aquestes coses tan pròpies d'una persona condiciosa de la seva parença exterior poden molt fàcilment convertir-se en exterioritzacions de passionetes ridícules (consti que no penso en ningú) i fins de grans passions devastadores de l'esperit.

Poden convertir-se en els teus petits déus. Alguna vegada ho han estat. Totes sabeu que les dones — i àdhuc els homes — dels pobles gentils duien a sobre, com amulets protectors, estatuetes de llurs ídols. No seria aventurat de suposar ací l'origen de moltes de les joies que us adornen, les quals, ai las!, no s'han sabut desempallegar de llur simbolisme.

Llavors escauria la pregunta: On és el teu Déu? Que no respongui ningú que no creu en Déu. Tothom hi creu, en un Déu o altre. Per a no creure en cap Déu, caldria que un se sentís acomplidament feliç, poderós, immortal. Des del moment que un cerca la seva felicitat fora d'ell — i qui és que no l'hi cerca? — posa el seu déu en aquell objecte cobejat.

El nostre Déu, quan vaguem fora del temple interior, és el nostre idolet: una llamí de voluptat, una moneda vil, una gloriola. Llavors es coneix la classe de cadascú. Qui posa la seva felicitat en allò que envesca l'esperit, o l'endureix, o l'infatua, té un petitíssim concepte de si mateix. Quan donem el qualificatiu de *diví* a un objecte migrat, però plaent (i qui no ho ha fet?), cometem una veritable idolatria. Ja veus, doncs, benvolguda lectora, com aquests fermalls, i collarets, i joiells, i gemmes, que rumbeges amb tanta vanitat poden ésser els teus ídols i simbolitzar passions que t'allunyen de la teva veritable dignitat, millor dit, de la teva veritable elegància. En canvi, quan posem la felicitat en el Déu vivent, que habita en la prolongació interna de la nostra ànima, totes les coses exteriors, àdhuc aquests joiells tan frívols, brillen d'una claredat interna que exalça a dignitat divina la nativa elegància de tota ànima no deformada. Si no volem tenir déus petits — contradicció grotesca —, no ens moguem del Déu vivent, en qui únicament hi ha la grandesa i l'elegància.

LA VIDA DE LA DONA A LA INDIA

Enriqueta Cahner

«Qui fos home!», exclamen moltes dones sense, de segur, saber exactament quins són els avantatges que es prometen de pentànyer a l'altre sexe. En els nostres temps la dona compta amb la possibilitat d'una actuació social útil i profitosa i té prou llibertat per a expansionar-se honestament. En canvi, quants homes són els que no van més enllà d'una situació subalterna, magrament retribuïda.

On semblant exclamació té raó d'ésser és a l'India. Segons les doctrines de l'hinduisme, la dona està, en el camí de la reencarnació, set graus sota de l'home, tres graus sota del camell i un grau sota del porc. Això ens donarà una idea de la consideració que mereix als hindús. Quan neix una nena, el pare comença per escopir a la cara de la mare. Cada any moren a l'India uns dos milions de criatures abans d'arribar al mes, el quaranta per cent un parell de dies després de llur naixensa, i el més estrany d'aquest fet és que la major part són noies. Un alt personatge hindú que estudiava en una universitat anglesa, contà a un funcionari britànic que la política de la seva família era fer desaparèixer els descendents indesitjats. Això ens explicarà la gran mortaldat infantil.

És costum a l'India de casar-se en plena infància, les nenes entre els set i vuit anys, els nois en tenen dotze o tretze. Els anglesos han posat una llei que priva els casaments abans dels catorze anys, però com que això és contrari a les tradicions hindostàniques, ha calgut limitar-ne l'aplicació als casos en què algun membre de la família presenti una reclamació judicial, cosa que no succeeix mai.

Es comprèn que la maternitat en semblant edat exigeixi un tribut considerable a la mort, però aquesta circumstància no té gran importància en un país on el que sobra és gent.

Una noia solament pot contraure matrimoni amb un home de la seva casta. Si pertany a la dels intocables, el marit ho serà també, així com els seus fills, néts i renéts, car no hi ha redempció possible per a aquests desgraciats que són uns cinquanta milions i han de viure en poblats apart per tal de no contaminar les altres castes amb llur contacte; ni tan sols poden penetrar en un lloc que les citades castes freqüentin. Hi ha una tribu que es dedica a robar nenes i vendre-les en les regions on les dones escassegen. Els homes que es dediquen a aquest ofici, que per cert és molt lucratiu, enganyen els compradors fent-los passar noies pàries com pertanyent a la casta dels bramans o qualsevol altra de les més elevades. És l'única manera que puguin ascendir en l'escala social.

Els matrimonis es concerten entre els pares sense consultar la voluntat dels fills. La vida de la dona casada depèn de la situació social del marit. Les de les classes treballadores no necessiten tapar-se la cara, treballen molt, mengen i dormen poc i malament i reben força sovint pallisses de llur home. Si el marit pertany a una de les castes superiors, no ha de treballar, viu bé i sense preocupacions, posseeix moltes joies i bons vestits, però desconeix el que vol dir el mot «llibertat». És una veritable esclava tancada darrera les reixes de l'harem que no li és permès d'abandonar fins que es marceixi la seva joventut; llavors podrà treure's el *purdah*, l'espès vel que li cobrí les faccions mentre foren belles.

Pot tenir la desgràcia de no posar al món més que noies i veure's oblibada a escanyar-les o emmetzinar-les, pot emmalaltir de lepra, però el pitjor que li pot succeir és que se li mori el marit. Els anglesos s'oposen enèrgicament que la vídua sigui cremada junt amb ell. Si no encén ella mateixa el foc que l'ha de consumir, la qual cosa succeeix encara força sovint, les possibilitats que li ofereix la vida són ben poc falagueres. La família res no vol saber d'ella, els seus fills es neguen a reconèixer-la, els altres la desprecien i la maleeixen. Privada de poder-se guanyar la vida, acaba per perdre's en els barris baixos de les ciutats. Alguns maharajàs sostenen en diversos llocs cases on poden trobar refugi aquestes pobres dones, però a part que ni de molt respon llur nombre a les necessitats existents, una dona jove s'hi pensa abans de recloure-s'hi, ja que un cop tancada la porta darrera d'ella no se li obrirà mai més. Després de morta, com que és menys que un porc, llencen les seves cendres al riu i ningú no en parla més.

Moltes són les dones hindús que es preocupen de millorar la malaurança de llurs germanes. Cal desitjar-los molta sort en la realització de llurs propòsits, car són nombroses i no petites les dificultats que hauran de vèncer.

ECOUTE MA FILLE
de Paul Claudel

Maria del Carme RIUDOR

Amb aquestes paraules bíbliques, Claudel s'ha adreçat a les dones de parla francesa, i els ha dedicat una selecció del seus poemes, inèdits alguns, la majoria apareguts ja en reculls anteriors.

La brevetat d'aquest volum, el seu preu assequible, el mateix criteri que ha presidit la tria dels poemes — els de més fàcil comprensió dintre l'obra de Claudel, sovint obscura i difícil — fan del llibre citat una excel.lent iniciació en la lectura d'aquest poeta.

Claudel no és gaire conegut a Catalunya. Moltes de les nostres noies, més inclinades a la novel.la que a la poesia (sobretot a la gran poesia) n'ignoren àdhuc l'existència. No obstant tots els catòlics haurien de conèixer una obra capaç com cap altra de remoure el més íntim del seu cor.

Claudel és essencialment un poeta catòlic, un gran poeta catòlic, potser el més gran que hi ha hagut després del Dant. Déu és sempre el centre de la seva obra. Sent la seva presència en tots els àmbits de l'Univers, com en el plec més profund del cor amb una força de realitat gairebé tangible. Aquesta certitud fou ja la que motivà la seva conversió.

Quan als divuit anys, Claudel que havia perdut la fe des de la seva entrada al Lycée Louis le Grand, rep sota les voltes de Notre Dame el cop de la gràcia, el sentiment de Déu l'envaeix amb tanta força, amb tanta evidència, que, immediatament, creu, amb una fe que res no farà ja trontollar.

Molt temps després, recordant en el seu *Magnificat* aquests moments lluminosos, el poeta llançarà vers Déu aquest crit magnific:

«Et voilà que vous êtes quelqu'un tout-à-coup! »

Des d'aleshores el convertit marxarà sempre en la presència de Déu.

Vista sota la llum divina, la naturalesa, que Claudel estima amb una amor tan profunda, en la qual es submergeix amb tanta delicia, que expressa amb un relleu tan viu, es purifica i s'ennobleix. Claudel situat en el centre de l'Univers, amb el seu cor catòlic, és a dir universal, l'abraça i el posseeix.

«Salut donc, o monde nouveau à mes yeux, o monde maintenant total:

O Credo entier des choses visibles et invisibles, je vous accepte avec un cœur catholique!»

Però el Déu de Claudel no és solament el creador del món, l'Ésser necessari per explicar l'harmonia de l'Univers; és també el Déu dels màrtirs i dels profetes, dels apòstols i de les verges, el Déu-Home que neix en un pessebre i mor sobre una creu.

D'aquí prové aquesta nota de tendresa que apareix sovint en la poesia de Claudel, aquest to de confiança il.limitada, origen d'un sentiment que domina en la seva obra: la joia. Aquesta paraula —Joia— es repeteix com un Al.leluia triomfant, com un magnific crit d'esperança, enmig de tots els dolors i totes les misèries del món.

Inspiració altíssima, extensió del seu món poètic, profunditat de la idea, versificació (creada per ell) original i poderosa, que segueix íntimament la línia del pensament, profusió d'imatges noves i suggestives; heus ací algunes de les qualitats de Claudel. Cadascú amb una lectura atenta i reposada pot descobrir-ne de noves.

Com a primer contacte a establir entre les nostres noies i Claudel, res millor no sabríem recomanar que el llibret que ens ha servit de pretext per a aquests breus comentaris.

Assenyalem per acabar alguns dels poemes d'aquest recull. Unes imatges de sants de tret vigorós i net que semblen gravades sobre boix: «La Vierge à midi», que guarda tot l'encís d'una visita íntima a la Mare de Déu; «Le jour des cadeaux», expressió de profunda humilitat; el «Via Crucis», punyent i adolorit; el «Miserere», tràgic com un toc d'agonia i els cants triomfants de Nadal i la Pentecosta.

EL ROSARI

de Francis Jammes

Traducció de Mn. Camil Geis

DEL LLIBRE D'IMMINENT APARICIÓ

GLOSSES DE PIETAT

MISTERIS DE GOIG

Es lleva, la donzella, i el finestró sotmou
i, en abocar-s'hi, aspira l'airet de matinada:
camèlia florida, sa galta enrojolada.
Després va a agenollar-se, finestró clos, de nou.
Sa boca, com dos pètals de bengalina rosa
que per les mans amigues de l'alba fos desclosa,
esfulla, fervorosa, pel nacre del cel franc,
cinc goigs de cinc misteris del seu rosari blanc.

I

ANUNCIACIÓ

Per l'iris que acolora les flors dels rosers blancs;
per la novella saba que eixoriveix els brancs
i de Jessé sap treure les flors més delicades;
pels riallers auguris oberts a les rosades
i pels osculats parpres de castes desposades,
Déu vos salve, Maria.

II

VISITACIÓ

Per com era exalçada la vostra humilitat
i per la joia simple del pobre, visitat;
pel vostre bell «Magnificat» que tantes llars abriga;
pels vostres braços, lliris que el Sant Esperit lliga,
i Elisabeth, aresta de tremolosa espiga,
Déu vos salve, Maria.

III

NATIVITAT

Pel bou i per la mula, per l'ombra i per la palla;
per la desemparada i obscura pobretalla;
per les humils naixences caigudes al fossar,
que un borrissol de gebre tan sols pogué abrigar;
per la virtut que lluita i aquella que es combà,
Déu vos salve, Maria.

IV

PURIFICACIÓ

Per les petites tòrtores que vàreu presentar;
per Simeó, profeta, plorant davant l'altar;
per Anna, profetessa, per Anna, dolça mare,
i pel fuster corbant-se damunt la seva vara,
seguint el pas de l'ase que mai no desempara,
Déu vos salve, Maria.

V

TROBAMENT DE NOSTRE SENYOR AL TEMPLE

Per la mare adonant-se que el fill morent reviu;
per l'ocelló que crida l'ocell caigut del niu;
per l'herba mig rostida que es beu la xafegada;
per l'òscul que perdia l'amor bescanviada
i la perduda almoina del pobre, retrobada,
Déu vos salve, Maria.

MISTERIS DE DOLOR

Com Crisoë faria, petjant l'illa deserta,
el trobador somnia, dins l'alta solitud,
la vela portadora de la beatitud
a son exili. El pèlag, com una porta oberta,
li dóna una esperança, que és sempre un dolç engany
d'una rient barqueta dins l'horitzó d'estany.
La febre duu el poeta damunt la bruna sorra.
Ell creu veure la vela. Però iot son afany
la decepció nova altra vegada esborra.
El poeta agonitza. Fambrent i assedegat,
només fel i vinagre sa passió li ha dat.
Però, de Déu rebia, ja nàufrag, la dolçor
del fruit dels saludables Misteris de Dolor.

I

AGONIA

Per l'infantó que expira en els braços de la mare,
mentre els infants emplenen l'hortet de joia clara;
per l'au alaferida que, sense haver-ne esment,
amb l'ala desagnant-se, se'n va davall caient
i per la fam comblada per una set ardent,
Déu vos salve, Maria.

II

FLAGEL·LACIÓ

Pels cans que bastoneja, felló, l'embriagat;
per l'ase que suporta d'ésser atrotinat;
per l'ànima inculpable que resta humiliada;
per la venuda verge vilment desabillada
i per la bona mare, dels fills atracallada,
Déu vos salve, Maria.

III

CORONAMENT D'ESPINES

Pel pobre mendicaire que per capell hauria
un vol d'abelles que aimen daurada floralia
i, per tot ceptre, empunya la verga contra els cans;
pel coronat poeta que té els sentits sagnants
d'espines i desitjos insatisfets i vans,
Déu vos salve, Maria.

IV

PORTAMENT DE LA CREU

Per la pajuca vella que un feix ha esterniat
i «Valga'm Déu! exclama; pel braç del malaurat
mancat d'amors humanes per compartir la pena,
talment el Fill les seves amb Simó de Cirene,
i pel cavall que és víctima del carriot que emmena,
Déu vos salve, Maria.

V

CRUCIFIXIÓ

Pels horitzons que tenen la terra en creu clavada;
per tots aquells que els sagna la carn arrabassada;
pels pobres que són coixos i els que no tenen mans;
pel pacient de clínica i els seus tristíssims plants
i el just més a la ratlla dels vils i malanants,
Déu vos salve, Maria.

MISTERIS DE GLÒRIA

Jo sóc com una ovella que corre entre clavells.
La veu tota mullada tremola pels pradells,
llavors que la nit marxa i esclata ja l'albada.
L'aurora és tota freda; després, assolellada,
l'ovella s'acolora dels colorits més bells...
Reneix, oh sol, dels dintres dels antres tenebrosos;
eixiu a nova vida, misteris gloriosos,
per a l'ovella balba que corre entre clavells.

I

RESURRECCIÓ

Per la nit que s'afua i ens obre a la mirada
l'englantina que esclata a la sina de l'albada;
per la pasqual campana, de joia tritllejant,
a lloure desfermada pel bon Dissabte Sant,
que emplena d'al.leluies les boques del voltant,
Déu vos salve, Maria.

II

ASCENSIÓ

Per l'escabrosa senda que mena vers l'ermita,
als cimerals on, sola, la perdiu blanca habita;
pels ramadets que escalen, amunt, l'alba del cel,
per tal de sadollar-se, més que de neu, de mel
i per l'ascendent ruta del sol, reial estel,
Déu vos salve, Maria.

III

PENTECOSTÉS

Pels focs de pastoria que l'alta nit congrega
damunt el front dels cingles, apostolat que prega;
per la petita flama que cou l'humil sopar
i pel llampec de l'ànima, flameig de sec canyar
que l'Eternal posava dintre el no-rès humà.
Déu vos salve, Maria.

IV

ASSUMPCIÓ

Per la vella que arriba, poratnt un feix molt greu,
al cim de l'alta ruta i a l'ombra de la creu;
pel fill que l'acompanya i el llast li torna lleu;
pel vol de la coloma que es fon, en la llunyària,
amb la claror, i s'alça talment una pregària,
Déu vos salve, Maria.

V

CORONAMENT DE LA SANTA VERGE

Per la modesta reina, d'estrelles coronada,
que de cap més corona no fou mai circumdada
i hagué per ceptre el lliri a un jardinet florit;
per la verge que inclina son cap tostemps cenyit
de roses de desitjos que amor li ha acomplit,
Déu vos salve, Maria.

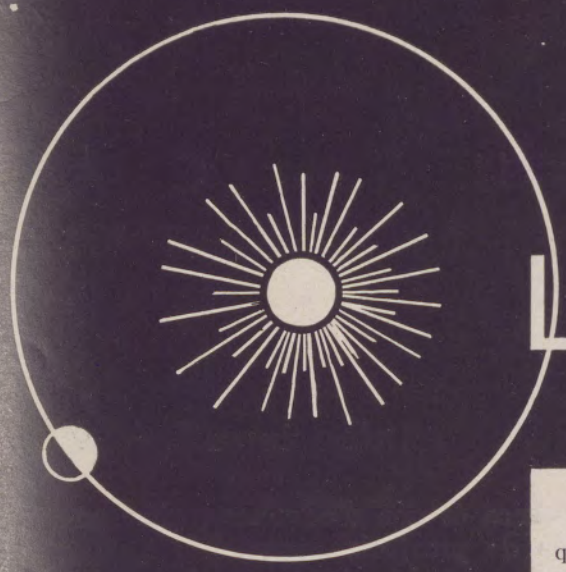

LES ESTACIONS

J. D. BEARNES

Tenint en compte el que nosaltres podem observar en el transcurs de l'any, en quant a la durada del dia, podríem dir que sembla com si el sol ascendís poc a poc en el cel, dia per dia, durant mig any, o sigui des de meitat de l'hivern fins a mitjan estiu i després anés descendint durant l'altra meitat de l'any. Directament relacionada amb aquesta observació hi ha aquesta altra: que en el nostre país es rep molta més calor durant una part de l'any que durant les altres.

Els fets que revesteixen les apariències indicades són deguts, no al fet que el sol es mogui, sinó que depenen de la forma, posició i moviment de la terra. Efectivament, les variacions climatològiques que denominem estacions es deuen a la inclinació de l'eix de la terra que dóna lloc que les regions terrestres es trobin desigualment exposades a l'acció del sol, que està fix en un punt denominat «focus» de l'el.lipse de l'òrbita recorreguda per la terra al seu voltant en el transcurs d'un any.

Així doncs, en una part del seu recorregut, la terra presenta al sol les regions nord, en l'altra les sud. Aquesta és la causa del fet que tots hem sentit a parlar, que quan aquí és l'estiu, a l'Amèrica del Sud es troben a l'hivern, o sigui que l'estiu de l'hemisferi nord correspon a l'hivern de l'hemisferi sud, i viceversa.

Si l'eix de la terra estigués vertical mentre recorregués la seva òrbita, el sol es mantindria sempre al mateix nivell. És a dir, en tals circumstàncies, un observador situat en un punt fix qualsevol de la superfície terrestre, veuria en totes les èpoques de l'any un recorregut del sol pel firmament idèntic, motiu pel qual el fenomen de la successió d'estacions, no existiria; a cada latitud correspondria un clima uniforme: estiu abrasador a la zona tòrrida; primavera perfecta a les regions de latitud mitja i hivern glacial als pols. Segons diuen, aquestes són les condicions climatològiques en què es troba el planeta Júpiter.

Una de les conseqüències que el sol no estigui situat en el centre geomètric de l'el.lipse, òrbita de la terra, i sí en un denominat «focus» que es troba un xic desplaçat cap a un dels extrems, és que una temporada de l'any, precisament quan nosaltres els habitants de l'hemisferi nord, estem a l'hivern, és quan la terra es troba més apropada al sol, en una distància que tot i ésser molt gran en termes corrents, és quasi insignificant tractant-se de xifres astronòmiques.

La quantitat absoluta de calor rebuda per la terra en aquesta època és major, així com el sol es veu un 18è més gran durant la primera setmana de gener, moment de màxim apropament, que a començament de juliol època en què sol i terra estan més distanciats. Aquesta variació de posició, no influeix, no obstant, d'una manera sensible en les condicions climatològiques de la periòdica successió d'estacions, les quals, com hem dit, depenen d'altres causes.

En el nostre país, degut a estar situat a l'hemisferi nord, l'estiu s'estén des del solstici d'estiu (21-22 de juny) fins a l'equinocci de tardor (22-23 de setembre). Dura 93 dies i 14 hores.

La tardor comença a l'equinocci de tardor i fineix al solstici d'hivern (21-22 de desembre). Dura 89 dies i 18 hores.

L'hivern és el període que transcorre des del solstici d'hivern fins a l'equinocci de primavera (20-21 de març). La seva duració és de 89 dies i 1 hora.

La primavera correspon al temps que va des de l'equinocci de primavera fins al sostici d'estiu. Dura 92 dies i 27 hores.

Com es pot veure, a l'hemisferi nord l'estiu és l'estació més llarga i la primavera i la tardor duren desigualment. En l'hemisferi sud passa exactament el contrari. Aquestes desigualtats són degudes a l'el.lipticitat de l'òrbita terrestre i a la posició que l'eix major d'aquesta òrbita ocupa en relació a la línia dels equinoccis i dels solsticis.

CUENCA
I LA CIUTAT ENCANTADA

BOLETS GEGANTINS DE LA CIUTAT ENCANTADA

UNS GRANS VAIXELLS EN CALA SECA

UN DELS PONTS DE LA CIUTAT ENCANTADA

Lluïsa Serra Spieler

Cuenca és una d'aquestes petites capitals de província espanyoles, immerescudament abatudes per l'adversitat i del tot allunyades i oblidades a causa d'una injusta incomunicació. Molts habitants de la nostra península tenen d'aquesta illustre ciutat una idea força remota, i a ben segur, que alguns solament coneixeran Cuenca pels recents segells de pesseta. Avui dia que el turisme sembla haver pres peu a casa nostra i s'ha reeixit a iniciar almenys un moviment un xic més seriós a favor de les innegables belleses turístiques del nostre petit món peninsular, val la pena d'arrancar de l'oblit i tornar a la vida aquestes ciutats provincianes, adormides segles ha en llur tràgica solitud damunt del sol record d'un passat més brillant.

El ferrocarril fins ací no ha fet encara molt per facilitar al turista l'accés a Cuenca ; però el ressorgiment de la carretera com a via de comunicació permet travessar bastant còmodament les àrides terres de l'alta Castella per arribar a la típica regió kàrstica de Cuenca, que amb el seu variat i feréstec aspecte rescabala del tot de la trista monotonia del paisatge sense matís de la *meseta* central. No hi ha espectacle més magnífic que arribar a Cuenca a posta de sol. Completament encastada damunt d'un massís de roca impressionant, veiem prendre forma de mica en mica a tota una petita ciutat, i sols a mesura que ens hi apropem, és possible discernir la pedra aixecada per mà de l'home de la mola de pedra més ferma i perenne bastida per la naturalesa. Braument penjada dalt de la penya, com un niu d'àguiles promptes al vol, Cuenca ens apar més inaccessible encara pels dos feréstecs cingles que la tenen empresonada a banda i banda. Les famoses «Hoz del Júcar» i «Hoz del Huécar» són les que tenen cura d'aïllar-la i enlairar-la més encara, i

acaben per fer dubtar el meravellat visitant sobre la naturalesa terrestre d'aquesta incomparable ciutat. Un sol carrer permet el trànsit rodat per a comunicar la part més nova i més plana de la ciutat amb la part vella, el qual carrer acaba en la Plaça Major, on la Catedral corona el veritable casc antic. Tot i que l'art de Cuenca radica en la seva naturalesa, en la seva situació i en els magnífics panorames, no és gens menyspreable una visita detinguda a la catedral i una volteta pels estrets i tortuosos carrerons que amaguen uns reconets deliciosos plens d'una pau ideal. Serà del tot aprofitada la visita, si es té la sort de disposar del ciceronatge insubstituïble de don Juan Giménez de Aguilar, erudit cronista de Cuenca i director de l'Institut. Aquest home amable, intelligent, de caràcter suau i bla, es troba del tot compenetrat amb el seu sòl natal, i sembla talment un bocinet d'aquella benaurada terra que s'hagués després per a cantar-ne dolçament les excellències i lamentar, en el mateix to de veu i sense trobar ressò enlloc, les inqualificables barbaritats que en el terreny artístic s'han comès i continuen cometent-se en aquella beneïda regió. Un detallat opuscle sobre la Catedral, «ejemplar único en España de la escuela ojival-anglo-normanda», com també altres petits i interessants treballs geològics i històrics publicats sobre la regió de Cuenca, són un bell testimoni de l'amor i abnegada devoció amb què aquest excellent patriota ha tractat i estudiat el seu reconet nadiu.

No lluny de Cuenca es troba la famosa Ciutat Encantada, veritable meravella geològica. Fa poc temps encara resultava gairebé una proesa el seu accés ; avui una bona carretera hi condueix còmodament des de Cuenca, cobrint un recorregut d'uns 36 quilòmetres. Es deixa la ciutat seguint el pintoresc congost del Júcar, estret i feréstec al començament, però que es va eixamplant de mica en mica deixant lloc a algun bocinet de conreu fins que, sobtadament, la carretera s'enfila amunt, amunt per entre uns preciosos pinars d'una olor sana i forta. Durant el camí veiem ja tot sovint unes formacions estranyes, però el fe-

CASES DE CUENCA PENJADES INTREPIDAMENT AL BORD DEL CINGLE

DETALL DE LA "HOZ DEL HUÉCAR" DE CUENCA

nomen kàrstic pren unes proporcions d'una magnitud extraordinària quan s'arriba al paratge pròpiament anomenat «La Ciudad Encantada». Ens trobem en unmón fantàstic. Aquestes meravelloses i singulars creacions colpeixen de sincera admiració tant el savi geòleg com el turista profà. ¿Qui serà el creador d'aquest fenomen tan sublim? És l'aigua que, com a escultor pacientíssim, ha anat modelant durant centenars de segles aquests gegantins blocs calcaris, segons el seu artístic caprici. Sense fer treballar massa la imaginació veiem clarament una gran diversitat de figures, entre les quals predominen uns bolets gegantins i uns grans vaixells amb les quilles simètricament arrenglerades. Veiem també una enclusa, un gran martell, un elefant, unes desmesurades figures humanes, pòrtics de catedral, columnes, ponts atrevits, un calabós amb dos sentinelles de guàrdia; uns amples carrers i unes places espaioses donen encara més la sensació que hom es troba entre els vestigis d'una ciutat ciclòpia desapareguda. Quantitat de pins decoratius, que creixen a l'atzar enmig d'aquest caos de pedres, augmenten encara la bellesa colpidora d'aquest superb indret, que s'estén en un territori vastíssim, impossible d'ésser recorregut tot en un sol dia.

L'única cosa que ens sorpren i ens desvetlla del nostre embadaliment, són uns bocins de terra conreada i uns tancats pel bestiar, que destrueixen l'efecte del paisatge i, de tant en tant, ens fan canviar de direcció. Ens han assabentat que tot aquest paratge està ja sota la protecció de Belles Arts, havem vist a l'entrada d'aquesta Ciutat Encantada un alberg del Patronat de Turisme a punt d'acabar, i ¿com és possible, doncs, que no s'hagi indemnitzat temps ha aquests petits propietaris i no s'hagi declarat aquest indret Parc Nacional, fent comprendre un xic a la gent del país el valor geològic i artístic d'aquest bocí de contrada llur, per altra part tan impropi per al conreu?

Ja fa molts anys que foren obertes al turista les «Adelsberger Grotten» d'Àustria, de formació semblant, però subterrània; també en els altres països on s'han descobert regions kàrstiques de certa importància s'han avaluat tot seguit merescudament. ¿Quan aprendrem nosaltres a explotar amb èxit positiu i assenyadament les innombrables belleses naturals de la nostra península ibèrica?

LA ESFINGE" O "TORMO GRANDE

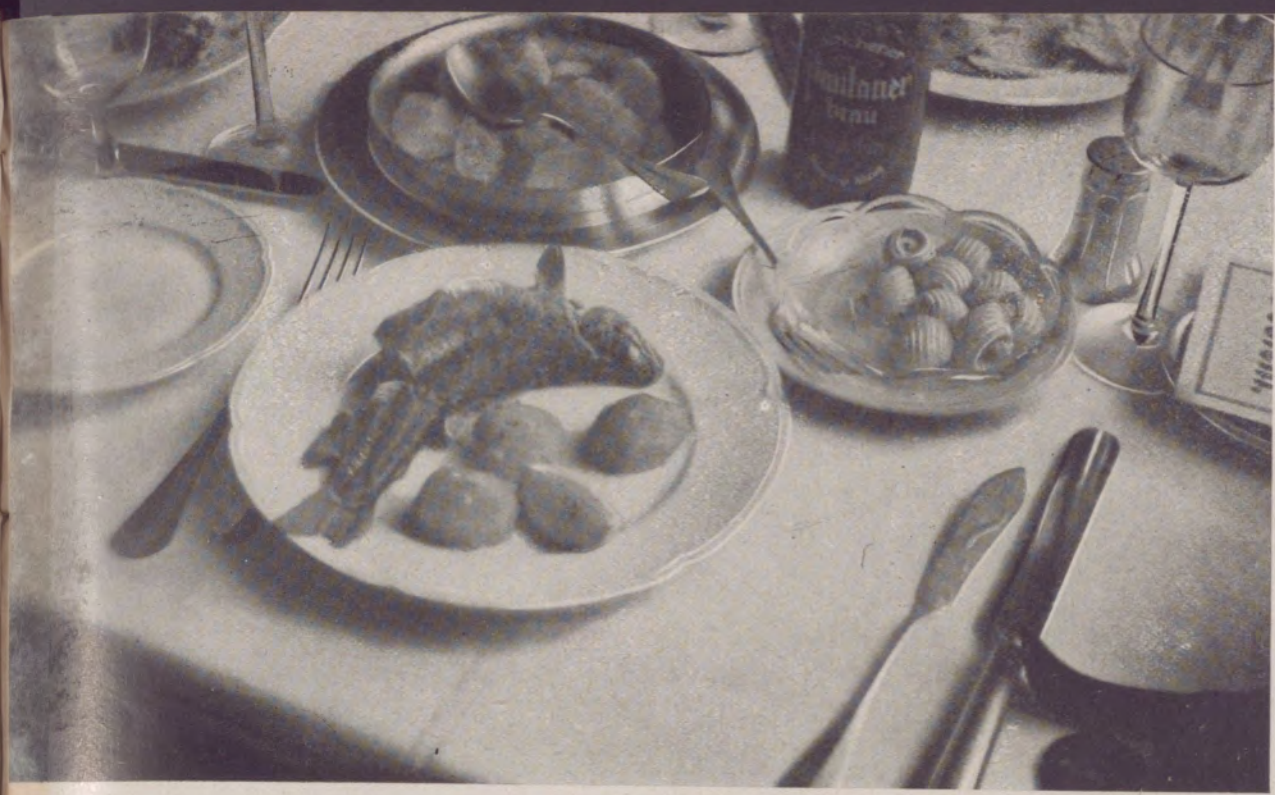

Truita «au bleu»

tal com es serveix a les vores dels grans rius

LA TAULA I LA CUINA

M.ª Mercè

Roser ben estimada. Vaja, sí, ja torno a ésser aci i, el que és més, tota ben disposada a satisfer la teva legítima curiositat amb detalls i observacions de tot allò vist terres enllà que cregui que pugui interessar-te i que em vingui ara a la memòria... No pateixis!... El que no recordi ara, precisament, molt serà que no surti un altre dia del pèlag dels records i que una observació momentàniament oblidada no vingui oportunament a salvar una dificultat i a posar una falca necessària...

No em deturo en el serviment hotelenc que no varia més que en la qualitat més o menys triada dels serveis de tovalles i tovallons i en relació amb la categoria de l'hotel; els esmentats serveis són generalment blancs tant a migdia com al sopar... No és això el que interessa la meva amigueta Roser, tan curosa de novetats i del bon aire sempre a la moda del serviment del seu gentil reialme del qual fa de mestressa amatent... No... són les troballes que la teva destresa et permetrà de copiar i lluir tota cofoia a casa teva... o bé la indicació per adquirir un parament no corrent a casa nostra... Escolta, doncs. Com a color, pel vespre, o blanc o tons molt pàl.lids i sempre de tonalitats adients amb la vaixella i cristalleria. A Praga, la capital elegant per excel.lència, es veu gran abundor d'adomassats en qualitats que van de la seda tan rica de caient, però que no està a l'abast econòmic de tothom, al cotó merceritzat... Però, això sí, amb dibuixos simples que manlleven l'elegància a la seva mateixa senzillesa.

La tendència del guarnit de flors a taula s'aferma més i més als grans plats centrals de cristall, faïança o porcellana, en què les flors més o menys atapeïdes es refresquen per la tija tallada curta al peu de la flor. Aquesta moda té l'avantatge de no privar ningú dels que seuen al voltant de la taula, la vista de conjunt i permet millor la conversa de banda a banda que tant dificultaven els grans rams monumentals que un temps s'estilaren...

D'aquesta llei de taula a la moda de 50 anys enrera en veiérem una al palau imperial de Schoenbrunn, prop de Viena, tal com en família i acompanyat de més a més dels principals dignataris de la seva cort, menjava a diari el vell emperador Francesc Josep, que no feia sinó més que seguir la tradició dels seus avantpassats. Un florer alt de 60 cms. ocupa el centre de la taula que és rodona i recoberta amb rica tovalla que penja, tot al voltant per igual, fins a tocar a terra... Les flors aixequen més encara el florer central veritable eix de la mateixa. Cada u té al seu davant el plat i parament que correspon i de més a dreta i esquerra sengles ampolles per a aigua i vi... El conjunt queda bonic i... hom pensa, passant-hi, quantes vegades les altes flors de la taula imperial degueren servir de discret amagatall de mirades d'afecte i de rancúnia i de llàgrimes punyents!...

Els serveis de taula anomenats «americans» s'afermen cada dia arreu. Realment és pràctic aquest sistema i estalvia feina de rentar i planxar... però, per ara s'admeten sols a migdia, i no han pogut desarrelar les tovalles penjant per igual tot al voltant de la taula i que enriqueixen puntes, brodats amb punt de creu, al plumetis, al carril... Tota la gama d'abans i d'ara que associa en un mateix conjunt d'elegància les habilitats de cinc generacions femenines. Confessem, però, que la darrera no hi té pas la millor part!... I, no ho dic per tu, hàbil Roser, que tant et llueixes amb una raqueta a la mà com amb una agulla als dits.

Si t'arrisques a fer servir la «*Truite au bleu*», no oblidis que és precís que encara sigui viva en tirar-la al bullidor de peix, i que cal servir-la a la taula amb el mateix estri culinari. Llavors, s'aixeca curosament l'enreixat interior deixant-lo suspès a les anses del bullidor i simplement i amb compte, per no trencar-la, es col.loca la truita en el plat, voltant-la seguidament de les patates bullides a l'anglesa i dels talls de llimona que és costum servir amb la truita cuita així, i, que tant de nom té a les vores del Rhin, del Danubi i del Neckar. A part, fes servir la mantega fosa o sencera; cal que la salsera sigui ben calenta si la serveixes com t'he dit primer. El blau viu que prèn la pell de la truita fa tan bonic que compensa la cura que cal posar en la seva preparació i presentació.

Et deixo, ben estimada amigueta... Afanya't a enllestir la robeta del teu hereuet que tanta il.lusió et fa de preparar en part tu mateixa. Tinc a la memòria unes tovalles!!!. i la mostra del brodat treta... i a la teva disposició!... Com saps, hi tens sempre la teva vella amiga.

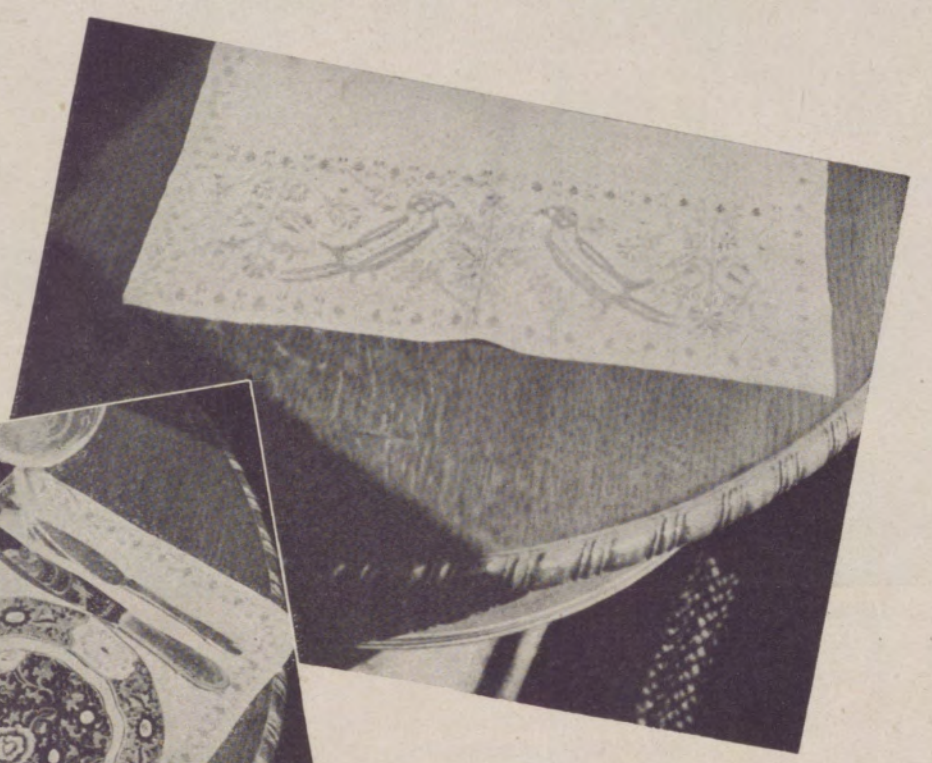

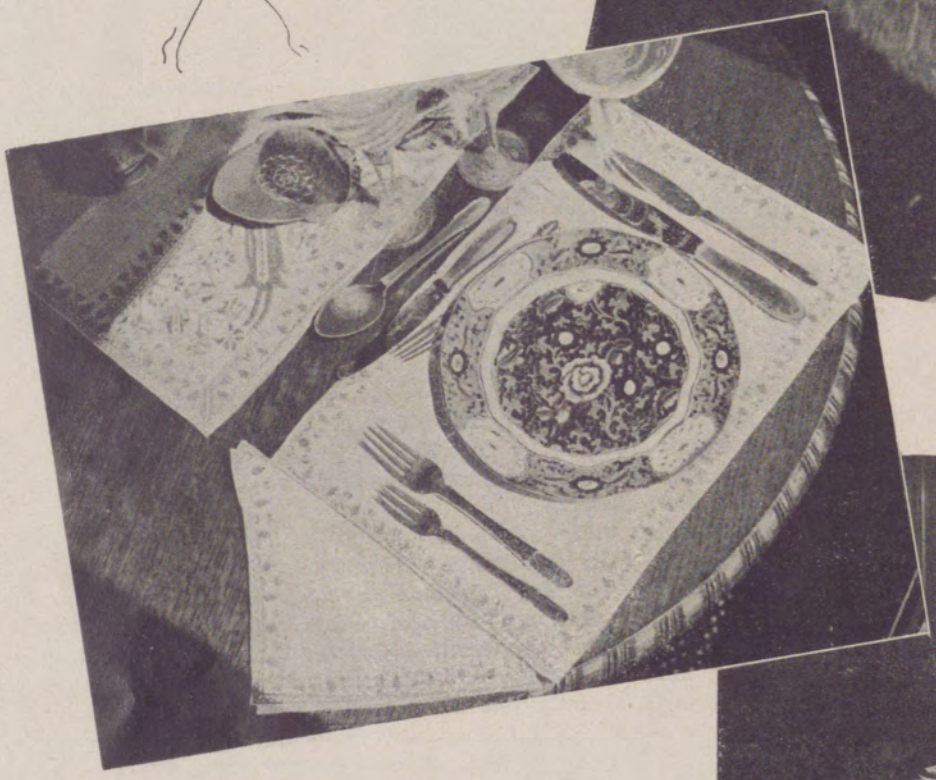

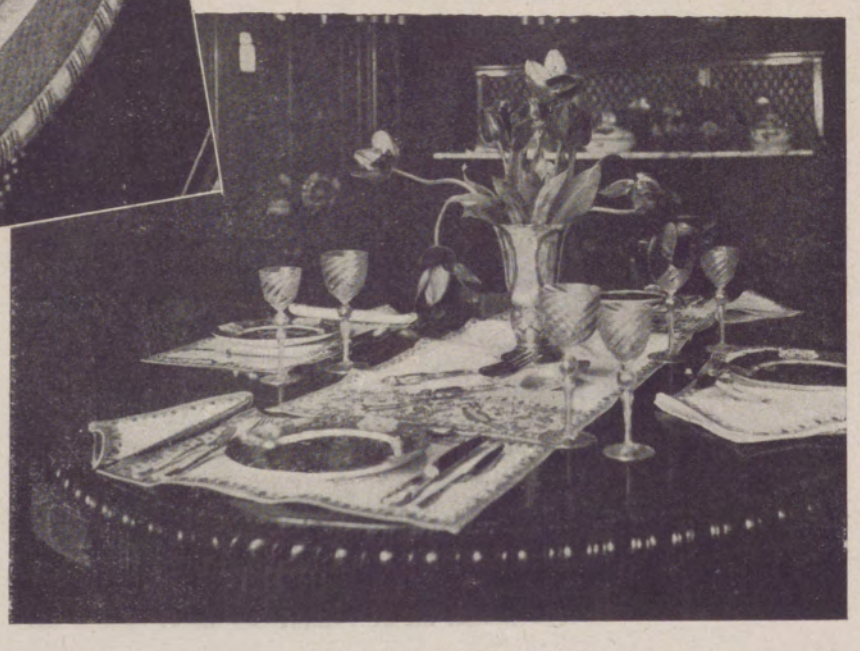

Servei «Americà» brodat a l'estil «Florentí». La vaixella és de porcellana anglesa i la cristalleria de cristall de Venècia.

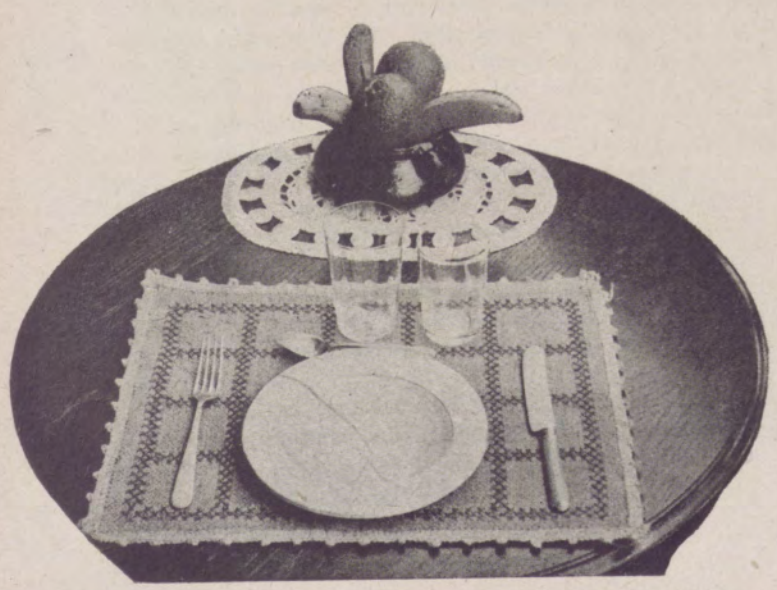

Servei «Americà» molt simple. Punt de creu blau i vermell sobre arpillera i vora de ganxet gruixut. Una senzilla olla de terrissa vernissada, conté la fruita i serveix al mateix temps d'adornament.

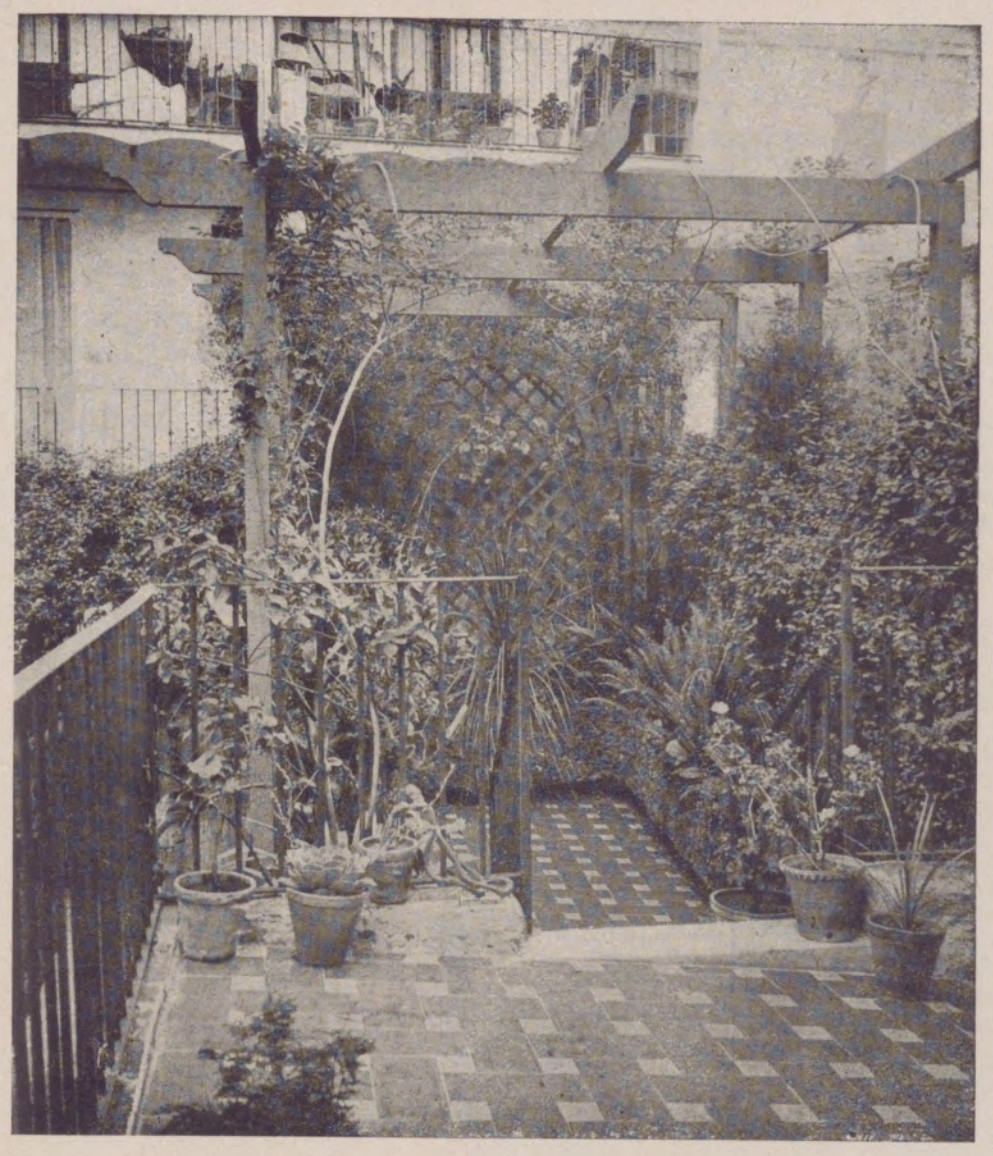

LES TERRASSES

A. Aldrufeu

Un pati interior de la Barcelona vella, on la vegetació fa oblidar l'estretor de l'espai.

Van encaminades aqueixes dades a orientar i també a ajudar en llur comesa totes aquelles persones que s'interessen per l'ornamentació de les terrasses.

És verament vergonyós per als qui les tenen abandonades i sense vegetació de cap mena l'aspecte que presenten avui la generalitat de les terrasses: aquest estat denota la manca de sensibilitat dels interessats que haurien de dotar-les de les plantes que requereixen, d'acord amb les possibilitats econòmiques i molt especialment climatològiques, que no són sempre iguals. Una terrassa en aquest estat no serveix més que per a banys de sol, sense cap estímul per a l'esperit.

Cal doncs, remarcar que el veí que habita un pis amb terrassa, la qual cosa fa suposar que es tracta d'una persona amb posició relativament folgada, no té dret a tenir-la despullada de vegetació; això no està en consonància amb la seva categoria ni amb les normes de la vida moderna tal i com ell mateix l'exigeix fora de les seves atribucions. En resum, és una manca d'ensenyança ciutadana, molt deplorable en aquest aspecte, per a propis i estranys.

Tota l'admiració i elogis pertinents per als comptats ciutadans que tenen les terrasses i galeries guarnides amb plantes, siguin de la classe que es vulgui, ja que sempre s'ha de fer seguint les possibilitats abans indicades; aquests demostren haver comprès la missió que els està confiada en l'aspecte ornamental tan beneficiós per al repòs de l'esperit dels ciutadans. En les hores lliures, lluny de la nerviositat de les ocupacions o del treball, hom es plau a contemplar les belles flors i el creixement de les plantes ufanes de vegetació i a aportar-los la seva cura.

Els veïns que habiten els pisos que sols disposen de petites galeries i que malgrat aquesta limitació d'espai encara troben possible tenir-la animada amb plantes exuberants, també els restaran reconeguts, car el jardí se'ls prolongarà fins la terrassa plantada que anima el paisatge i els allunya aquella visió desèrtica del solàrium; ultra això, la vegetació purifica i sovint perfuma l'aire que respirem, tan necessari per a la salut dins la ciutat.

Totes les plantes són pròpies per a l'ornamentació; cal, però, donar-los allò que requereixen si hom vol veure-les vegetar; en primer lloc la composició de terres, seguidament les regades, i finalment la temperatura,

tres coses imprescindibles per a l'èxit. Cada espècie i sovint cada varietat exigeix una cura diferent; per a evitar contratemps desagradables bo serà informar-se de persones competents en aquest aspecte; també caldrà orientar-se respecte als adobs i als insecticides per a combatre les plagues que amb freqüència invadeixen les plantes.

Les terrasses exposades a ple sol, poden considerar-se pròpies per a plantes xeròfites, ço és per a terreny sec; aquest terreny haurà d'ésser en la major part humus i sorra per tal de facilitar que s'escorri l'aigua en temps de pluges i no perjudiqui les plantes; les regades hauran de fer-se amb prudència i sols al temps de la vegetació. A part d'algunes espècies espontànies dels terrenys sorrencs del país que poden ésser utilitzades, la situació d'aquestes terrasses, si es troben protegides contra el nord, serà la millor per a les espècies delicades i en general per a tots el Cactus i plantes grasses, Agave, Aloe, Yucca, Opuntia, Cereus, Deslyrion, Mesembryanthemum, Pelargonium, etc., i els seus diversos i variats gèneres. Una terrassa guarnida amb aquestes plantes té el seu interès i encant a la vegada, la majoria són enfiladisses, altres pugen erectes, algunes en forma de tofa, moltes pengen, etc., i llurs flors són molt ornamentals, la qual cosa permet assolir efectes molt decoratius.

A les terrasses que reben el sol amb intermitències podran adaptar-s'hi les mesòfites que volen les regades moderades, o siguin les plantes anyals vivaces, bulboses i en general tots els arbustos que es conreen en els jardins: Rosers, Clavellines, Liles, Violers, Geranis, Xeringuilla, Baladres i enfiladisses variades, etcètera. No cal dir que hi ha recursos per a assolir tots els efectes que hom pugui desitjar per a obtenir bells conjunts de plantes en flor.

En aquelles que estan mancades de sol i són humides i fredes a l'hivern, poden acomodar-s'hi les higròfites, puix que requereixen humitat; en aquest cas les plantes variades ornamentals que sovint es tenen sota ombratge s'hi trobaran bé; moltes d'elles, de gran fullatge, no donen flors vistoses com són Palmeres, Conífers, Boixos, Llorers, Ancubas, Rhodeas Aspidistras, etc., totes les quals es poden associar amb algunes que donen flors molt decoratives: Azalea Rododendron, Clivia, Hortènsia, Camèlia, Begònia, Fúchsia, Ophyopogon, etc., algunes de les quals es trobaran molt millor que a ple sol.

Totes les terrasses no tenen la mateixa disposició ni cabuda, per tant l'ornamentació s'haurà de supeditar a les possibilitats i caprici del que la planta, sense oblidar les necessitats de cadascú, i per tant podrà ésser cara o barata segons l'elecció dels vegetals que s'hi plantin; sempre, però, es trobaran recursos per a assolir plena satisfacció.

Admetem una terrassa on no es vulgui gastar més de l'indispensable per a presentar-la en deguda forma durant alguns anys sense que produeixi més despeses, i la conservació i conreu de la qual farà el propietari pel seu compte; en aquest cas concret si hi ha caixons prou capaços la plantació s'haurà de fer a base d'un marc d'enfiladisses o arbusts i després plantar-hi al davant Geranis, Iris, Gallardies, Clavellines, Gazània, Centrauthus, Mesembryauthems, etc., en barreja o, molt millor, per colors regulars combinats; així s'obtindrà quasi tot l'any flor i vegetació permanent rústega i de poc cost; entre les plantes assenyalades se'n poden trobar per a fer fons, per a massís, per a cortina penjant i per a testos isolats en el centre de la terrassa.

Per a una terrassa a l'ombra en què es vulgui presentar una plantació duradora i simètrica, de línies rígides i permanents, caldrà fer més despeses. El marc podrà ésser de xiprers o d'eura; aquesta darrera tardarà més temps a desenvolupar-se. Al centre, en recipients de fusta, terra cuita o mosaic, es poden plantar Llorers, Boixos, Teixos, Murtres, etc., de les formes que més enquadrin amb la terrassa, o bé Aucubes, Palmeres, Phorniums, Yucques, etc., seguin les necessitats. Per a les flors difícilment hi haurà espai davant del marc, car les arrels dels xiprers no les deixaran crèixer, però en el cas que n'hi haguéssin, hauran d'ésser plantades periòdicament, al temps de la florida. Si se'n té cura el jardí també serà vistós, malgrat la manca de flors.

I per acabar, en la terrassa ben exposada al sol, els Cactus seran el millor element per a assolir l'efecte que hom pugui desitjar, sens perjudici que pel centre es puguin distribuir en recipients adequats aquells exemplars d'Agaves, Cereus, Euphorbies, Yucques, Beschorneries, Dasylirions, Phorníums, Eryngíums, Apuntíes, Nolines, etc., que millor puguin decorar aquella part més espaiosa.

En articles successius tractaré d'altres aspectes i conreus dels vegetals, en cultiu, segur d'ajudar les persones interessades en aquest art.

DIVERSOS ASPECTES DE LA MODA

L'aspecte general de la moda és, a hores d'ara, ben desorientador. Després d'haver desfilat davant dels meus ulls vint vestits amb faldilles llises i d'haver consignat en les meves notes que la tendència d'aquesta tardor és per a la línia recta, se'm presenten mitja dotzena de vestits amb les faldilles amples pel darrera o amb plecs entrats per la banda del davant. Tot just acabo d'apuntar que la majoria dels abrics seran tres quarts quan veig aparèixer uns maniquís amb jaquetes curtes i folgades arran de cintura.

Aquesta mateixa diversitat existeix amb els colors. Mentre Patou presenta per als vestits de nit un color de rosa d'azalea i un blau que ell anomena «blau iris», i per als de tarda un to verd bronzejat, Lelong em diu que enguany la moda no prescriu cap color i que cada dona portarà el que més li agradi i més li escaigui. No obstant això, els colors que predominen en les seves col.leccions són el gris i el púrpura combinats.

El renaixement italià, probablement per raó de l'exposició que no fa gaire es celebrà a París, ha inspirat la moda de la vinent temporada, i així entre els vestits de nit en veiem de fets amb robes sumptuoses i pesades, velluts i brocats, llargs i llisos de forma.

Per a tarda assenyalaré un vestit de llana, a punt de mitja: la faldilla i les solapes de l'abric tenien les vores dentades; sota de l'abric hi anava un jersei-armilla ratllat, també fet a mà.

I les pells? Està en voga la pell de simi i una nova classe de pell de castor molt suau que anomenen «loutre d'or», semblant a la pell de foca, però d'un color més bell. Com a excentricitat esmentaré una capa vista a casa Lelong, tota ella feta de pell de leopard amb les vores adornades amb plomes d'au del paradís, negres. No cal dir que era tan lletja com cara.

Mainbrocher, altra firma important, presenta un vestit de carrer de llana fosca, les mànegues del qual són fetes de pell de simi; sota la jaqueta hi posa una brusa de vellut estampat.

Pels matins ens ofereix uns vestits de llana aspra, cordats fins al coll i amb cinturó, els quals generalment van acompanyats amb capes del mateix gènere. Per a tardes, vestits amb abric tres quarts, independents, adornats amb pells tenyides del mateix color.

També he pogut veure uns conjunts compostos de vestits de llana i abric tres quarts molt llisos fets amb el setí gruixut que generalment s'empra per a les sabates, i encara una altra novetat de mateixa casa: els serrells de llanes gruixudes, tenyides del mateix color de l'abric, en substitució de les pells, moltes vegades inaccessibles per llurs preus elevats.

Els cinturons, els botons, així com els adornaments per al cap tenen, enguany, molta preponderància i n'hi ha de ben excèntrics. Cal dir, però, que també n'hi han molts d'altres d'un gust més sobri i per tant més elegants.

També dintre de la col.lecció de Mainbrocher he pogut veure uns vestits de nit de randes de colors clars entre-teixides amb fils de metall, les faldilles dels quals s'aturaven als turmells. I un altre vestit de nit, de seda d'un verd groc, curt per la part del davant i un petit ròssec al darrera. Amb els vestits de nit gairebé sempre es porten al coll dues o tres fileres de perles, legítimes o cultivades. Els fermalls i clips de pasta te-

Paquin. Vestit de drap negre amb capa del mateix gènere Gran llaçada de seda. Altre vestit de drap negre, recobert d'una túnica de color clar. Cinturó molt ample de drap negre.

nen també els seus partidaris. Dins la col.lecció que comentem ara, he vist un vestit compost d'una faldilla negra, llarga i una brusa de puntes brodada amb llanes blanques tot l'adornament de la qual consisteix en un gran clip de pasta en forma de tortuga.

Com a novetat sensacional esmentaré en darrer lloc un vestit de núvia que em va agradar força, de seti rosa. Un vel del mateix color penjava d'una gorreta rosa i argent que substituïa la corona. El vestit, alt pel davant, marcava un escot estret i llarg per la part del darrera, d'on sortia un ròssec dividit en dues tires estretes.

BETTY GUTHY

Suzane Talbot. Capell de feltre negre en forma d'aurèola, amb passa de vellut, també negre.

Courtier, Sœurs. Capell de vellut «cotelé» negre guarnit amb un motiu de passamaneria d'or. Aquest motiu el retrobem al coll i a la cintura de l'abric.

Maggy Rouff. Vestit de llana fantasia blava adornat amb cordons repuntejats.

Rosal. Capa feta amb un sol «renard» argentat.

Un arbre alt com una canal...

Romamí... romamí...

DIVAGACIONS SOBRE EL JOC DELS INFANTS

Artur Martorell

Asseguts a l'ombra benefactora d'uns pins, hem contemplat llargament uns infants que jugaven a prop nostre. N'hi havia d'edats diverses. Una parelleta molt xica feia muntanyes amb pinassa, i tota llei de combinacions amb pedretes. Aquelles agulles seques de pi, els bocins irregulars de granit i uns branquillons tendres d'estepa, de romaní i d'olivarda, prenien, sota la màgia de la imaginació d'aquells infants, formes i significats múltiples: casetes, camins, turons, homes, gossos, arbres, camions, tot era simbolitzat per aquelles matèries primes, tant al seu abast. Cap joguina no els hauria distret més, ni hauria ofert un camp tan vast a llurs facultats imaginatives.

Més enllà, un grup de nois i noies jugaven a rescats, adaleradament, amb passió; les discussions llurs, l'acceptació tàcita a les lleis del joc imposades lliurement per ells mateixos, la manera diversa de comportar-se cada un dels jugadors segons el seu propi tarannà, ha atret especialment la meva atenció. Més tard han canviat de joc. Una bona ànima es veu que els havia ensenyat algun dels nostres jocs populars tan injustament oblidats, puix que ni el futbol, ni els jocs derivats de films terrorífics no han entrat en litigi. Per un moment han dubtat entre jugar a l'oca o a romamí-romamà. Aquest darrer joc ha obtingut més partidaris i una noia gran, de temperament dominador, ha fet fer rodona al voltant seu, i agafant per una punta un mocador amb un nus, apte per a picar l'esquena d'altri, ha anat donant l'altre extrem als jugadors restants, mentre els invitava a encertar la solució de l'endevinalla que els proposava:

Un arbre alt com una canal
que fa un fruit com un biscuit,
verd de fora i blanc de dins
i de forma punxeguda,
que comença amb una A,...

El mocador ha passat de mà en mà fins que un vailet d'ulls vius com una centella ha dit: Ametllons!

—Da-li per ametllons!... Romamí, romamí!...

La quitxalla s'ha escampat entre els pins perseguida pel vailet que cuidava batre'ls amb el mocador. De sob-

te la noia ha cridat: —Romamà, romamí!... i s'han canviat els papers. El vailet fugia, i els altres l'empaitaven per tustar-lo... Romamí, romamí!... Romamà, romamà!... i com el vaivé de les onades al conjur de cada una d'aquestes exclamacions, tan aviat era el vailet que tustava els altres que s'escampaven com les barnilles d'un ventall, com eren aquests que replegant-se perseguien el vailet del mocador; fins que el crit de: —Romamà, toca'm la mà! llançat per la capitost del joc reuní novament tota la colla al seu entorn, enmig de rialles i el respir profund dels demés, i de seguida una nova endevinalla ha estat proposada.

S'ha anat fent fosc, han parat el joc, i els nois i noies, una mica acalorats, però contents, han anat baixant cap al poble fent comentaris i planejant combinacions per a l'endemà.

Tot contemplant el joc d'aquests infants el meu esperit s'ha lliurat a diverses divagacions. Aquells xicarrons que amb una pura delícia jugaven amb el que trobaven a l'abast de la seva mà enmig de la naturalesa, i s'hi han passat estones i estones sense el més lleu senyal de fatiga, m'ha fet pensar en aquells altres de ciutat, que, voltats de joguines costoses i complicades en les qual hom ha tractat de suplir tot l'esforç imaginatiu de l'infant per ofegar-li, inconscientment, la seva potència creadora, es cansen de tot i als pocs moments de jugar-hi, es vengen de la incomprensió dels grans i abandonen llurs superbioses joguines per fer trens amb les cadires i donar a les meravelloses i inútils joguines mecàniques papers secundaris dins els jocs fills de la seva exclusiva creació.

I aquells altres nois i noies que corrien, que reien, que suaven, que respiraven profundament, que s'exercitaven a trobar el sentit d'una endevinalla sota la mirada amorosa de llurs mares, em feien pensar amb aquells altres infants a qui, per una amor exagerada i mal entesa, els és privada aquesta activitat indispensable al seu desenvolupament. El pare que es cansa, l'avi que només té desig de seure, la mare que enfarfega la seva nena amb jerseis i bufandes perquè ella té fred, creuen molt sovint que els seus fills senten les mateixes necessitats i les mateixes fatigues que ells i els obliguen a seure, a callar, a abrigar-se, a estar immòbils, i a fer allò que està d'acord amb les necessitats físiques i psicològiques dels grans, però que no són, regularment, les que convenen al moment biològic i psicològic de l'infant.

L'infant juga per necessitat. Es una llei del seu viure. Per mitjà del joc posa en activitat les seves facultats, i estimula els seus òrgans al creixement. Si privàvem un infant, des de la seva naixença, de tota mena de joc li faríem impossible la vida. El joc li és tan necessari com el menjar i el dormir. Es, en una de les seves fases, funció pròpia de la infantesa i els grans no el podem comprendre bé perquè hem sortit ja de l'edat en què el joc ho és tot i vivim en una altra en la qual el joc exerceix una funció molt distinta d'aquella, una funció complementària, que sense ésser oposada a la primera és la seva evolució natural cap a la satisfacció de les necessitats dels que ja hem deixat enrera l'edat venturosa de la infantesa.

Deixem que els infants juguin, i en veure'ls jugar pensem que estan complint l'alta llei de la seva vida. Vigilem, sí, per si la seva poca previsió els posava en perill de fer-se mal. Posem-los en condició de poder-se lliurar joiosament al joc; donem-los material perquè puguin desenvolupar les seves facultats imaginatives i creadores; no els posem traves a aquesta llei d'activitat, i sobretot no mesurem el seu viure segons el nostre raser, i per una estimació mal dirigida no siguem nosaltres mateixos un obstacle per al normal desenvolupament dels nostres fills.

Joc del gat i la rata

Fotos PIC

Plafó decoratiu en laca — *E. Benigani*

LES LAQUES

Adelaida Ferré de Ruiz Narváez

L'art de lacar, tan femení, que per exigir un treball pacient i meticulós denota el seu origen Oriental, causa especial delectança al tacte, convidant-nos a acariciar una i mil vegades la polida superfície dels objectes.

A l'Extrem Orient és on més i millor s'ha lacat: els xinesos exercien aquest art des de temps immemorial i completaven l'ornament dels objectes lacats amb matèries riques, incrustant-hi jade, malaquita, lapislàtzuli, vori, nacre i coral, pulcrament cisellats. Ibu-batontah, viatger àrab, que visità la Xina vers el 1345, s'admirà de les laques xineses i elogià llur solidesa i perfecció. Per ell sabem que a Canton, en aquella època, se'n produïen moltes, i que les exportaven a l'India i a Pèrsia en gran quantitat. («Ibu-batontah. Voyages, traduction Defrémery».)

Amb tot, jamai els xinesos no arribaren a assolir la perfecció que els japonesos, llurs deixebles, assoliren en aquest art, car el vernís que ells han obtingut és més depurat que el xinès i la decoració superior en gràcia i harmonia; les obres més valuoses són les que produïren durant els segles XVI i XVII.

Començaren en aquesta època les relacions comercials d'algunes nacions europees amb la Xina, i com és lògic, amb les porcellanes, brodats i altres arts en què s'especialitzaren els fills del Celeste Imperi; les laques foren introduïdes al nostre Continent, on es tractaren d'imitar sense resultat satisfactori perquè els xinesos, tan gelosos de llurs tradicions com de llurs secrets de tècnica, es guardaren de divulgar-los.

El francès Martin aconseguí fabricar, després de molts assaigs, un vernís similar al de la laca, que devía ésser brillant, però no consistent, car el temps no ha respectat el seu esclat. Es posà de moda a França aquest producte, i amb ell es *lacaven* mobles decorant-los amb l'obligat tema de *xineries*, per tal que la illusió del plagi fós més completa.

Fins a les darreries del segle XIX no va fer-se a Europa (almenys, nosaltres no en tenim coneixement) la tècnica de les autèntiques laques. Va introduir-la un japonès a la capital de França on obrí Escola a la que acudiren molts deixebles desitjosos d'ésser iniciats en els secrets d'aquest art exòtic; entre els esmentats deixebles figurava la nostra compatriota Enriqueta Benigani, que esdevingué una excellent lacadora, i fou a la vegada, la introductora d'aquest bell ofici a Barcelona.

L E S L A Q U E S

La laca és una goma resinosa extreta dels arbres que els xinesos anomenen *tsi* «arbre de la laca» ; el *Rhus vernix* i l'*Angia simensis* són els que millors vernissos proporcionen.

Moltes són les matèries susceptibles d'ésser lacades, però les preferides actualment són la fusta i el metall. La fusta s'ha d'allisar, entelar, campir amb terres, pulir la superfície, lacar-la i tornar-la a pulir un cop seca. I aquestes lentes i minucioses operacions es repeteixen : cada vegada que es dóna una capa de laca, que en les peces importants solen ésser de quinze a divuit, segueix la corresponent pulimentació.

Les laques es pinten i dauren ; reben incrustacions de closca d'ou ; aplicacions i incrustacions de matèries riques, com ja hem deixat dit, s'esculpeixen i es graven en buit ; en aquest cas, prenen el nom de Coromandel, d'on són originàries.

Aquest art tan propi de mans femenines, que pot ésser practicat en la intimitat de la llar i que avui gairebé només és conreat per diletantisme, no ens cansariem de recomanar-lo a aquelles noies que, amb capacitat i preparació artístiques per a exercir-lo, es veuen precisades a dedicar-se a un treball remunerat.

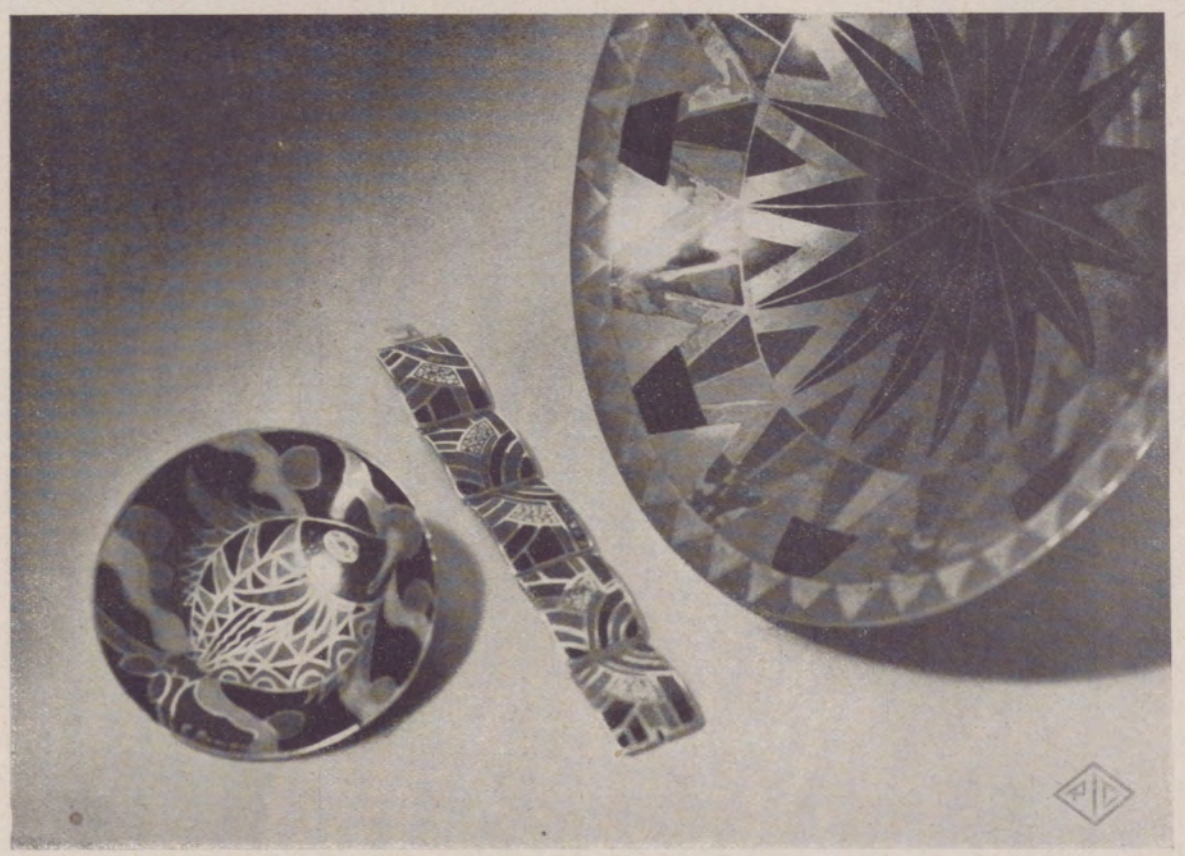

Objectes lacats

L'Argentina és un dels països on el Golf ha pres més increment. Heus ací el de Yacanto entre les asprors del paisatge de la Província de Córdoba.

EL GOLF, JOC DE DESTRESA I DE CONCENTRACIO

per M. G. E.

El magnífic camp del Château d'Ardennes al sudest de Bèlgica un dels de més renom a Europa.

EL GOLF, JOC DE DESTRESA I DE CONCENTRACIÓ

El golf introduït no fa molts anys a la nostra terra, on podem dir que ja està arrelat, guanya de dia en dia més adeptes, no tants, però, com els seus avantatges i els seus encants feien preveure.

Els que es llencen a practicar-lo per esnobisme es troben defraudats en adonar-se que a més d'una «toilette» apropiada i elegant i d'un equip complet, requereix una dosi considerable d'esforç tant en l'atenció com en la constància. Altres, que pel contrari serien capaços d'aquestes darreres condicions, miren potser amb recel les aportacions estrangeres i no volen ni provar-lo, refiats que no mereix cap atenció. Uns tercers han dit que era un joc de vells, força ensopit a judicar pel posat seriós que adopten els jugadors. Alguns per fi, dels que creuen que per a fer esport cal prendre-s'ho a la valenta i hom ha de quedar extenuat en acabar, opinen que és una futilesa aquest joc tan ensopit en el qual els jugadors, després d'una passejadeta tranquila, s'aturen, s'hi repensen i engeguen a l'atzar una pilota innocent.

Si un jugador de bon sentit no vol replicar vivament algun d'aquests judicis, ¡amb quin somriure, entre pietós i sornaguer no hi respondrà!

Evidentment el golf és un dels esports més apassionants en quant a l'interès que desvetlla, més higiènic en quant a l'exercici que comporta i més útil per l'abstracció de tota altra cosa i la concentració que exigeix, tant a un jugador aprenent com a un professional consumat. I no és, aquest, un avantatge immens quan majors són els trencacolls de què estem assetjats en tants altres aspectes de la vida?

Fer en ella un parèntesi de temps i d'atenció per a dedicar un i altre a la trajectòria de la pilota, tot respirant aire pur, tot trepitjant herba, vol dir poder reprendre després les tasques habituals amb el cor rejovenit i amb el cervell més apte.

No negarem que la destresa o sigui la facilitat natural juga un paper mol important en el golf com en tots els esports i que alguns novençants us sorprenen de moment amb l'eficiència de llur «swing». Però seguiu-los d'aprop i veureu com al cap d'un quant temps alguns gairebé no han progressat. Quinan'ha estat la causa? Sens dubte la manca de concentració. Aquesta condició és tant important que pot arribar a suplir la destresa i aixecar un pèssim principiant a un nivell bastant discret.

Hem conegut el cas interessant d'un cec, l'irlandès capità Gerald Lowry que realitza un joc més que admirable, inversemblant. Havia estat un dels primers soldats de Lord Kitchener en la Gran Guerra. Una bala li travessà el crani deixant-li intacte el cervell, seccionant-li, però, ambdós nervis òptics, Des del 1915 fins ara fa un any practicà només (!) la natació, la carrera pedestre i la boxa. Darrerament ha tornat a emprendre el golf i ara hi obté un «score» entre 80 i 85, millor que els que havia assolit quan prop de vint anys enrera jugava ambel ple ús de tots els sentits.

Aquest home animós faltat del més important dels sentits humans, ultra desmentir el vell principi que cal mirar fixament la pilota per a no errar la precisió del tir, ens demostra on pot arribar-se concentrant en aquest tota l'atenció. El «caddie» ajudant li col.loca la cara del «stick» tocant a la pilota i en direcció al forat; li posa després en línia el cap del «stick» i li diu la longitud aproximada del tir. El restant és cosa seva, procurant, principalment, no perdre la direcció i sense que la vista de la pilota (ens afirma) pugui torbar-lo. No tot han d'ésser desavantatges!

¡Quina lliçó exemplar per als qui al.leguen un inconvenient o altre per justificar llurs fracassos!

Els americans, que assoleixen de dia en dia millors classificacions en els torneigs empren per a entrenar-se el sistema de repetir amb moltes pilotes un mateix tir per a corretgir-ne els errors tècnics i arribar amb la concentració constant a fer funcionar el cervell i els muscles sota el control del subconscient. La intel.ligència ha ha d'anar senzillament de parella amb el moment decisiu del «swing» i no avançar-se a pensar en els obstacles que trobarà en el curs del joc. El seu paper és certament modest, però importantíssim.

La cepada figura del jugador californià Lawson Little que enguany s'ha adjudicat per segona vegada consecutiva el titol màxim del campionat amateur britànic

Preparant serenament el moment decisiu del «swing».

C O M E N T A R I S

LES ARTS PLASTIQUES

L'EXPOSICIÓ VERMEER A ROTTERDAM

Josep F. Ràfols

En la inauguració del nou estatge del Museu Boymans, de Rotterdam, ha estat presentada al públic una sèrie abundosa d'obres de Johannes Vermeer de Delft, dels pintors immediats que el precediren i dels seus principals companys i deixebles. Dintre d'un cert agrupament de la pintura, podríem dir que l'exposició actual de Rotterdam té una importància considerable; la seva trascendència és digna d'ésser comparada amb la de l'Art Italià que ens donà tema per als comentaris rapidissims dels dos números proppassats. Interessa, doncs, que avui fem referència a Vermeer i als pintors de la seva escola.

Els mestres holandesos del segle XVII foren en tota Europa, els especialistes per excel.lència del tema d'interiors. Així Van Ostade (1610-1685) devia sentir una gran tendresa pel seu poble d'on ens mostra «La Taverna» i l'«Interior del Col.legi». Accentua les actituds característiques dels pagesos i els fa fer ganyotes, però sempre amb un joc de valors que l'allunya de la vulgaritat. Terborch, en els seus interiors ben íntims, tractà acuradissimament tots els detalls, i va distingir-se en la tècnica de la interpretació del setí que canta freqüentment amb tota la seva fluentor, dintre l'aire suau. Metsu (1629-1667) ajunta al parament domèstic de les seves composicions els mobles apaivagats de llur color en la llunyana penombra, tractant-ho tot amb una sensibilitat exquisida. Però els dos més personals artistes d'aquest grup de pintors d'interiors són Pieter de Hoogh i Johannes Vermeer.

Pieter de Hoogh (1629-1683), en les seves composicions pictòriques, ofereix quasi sempre la característica de fer

La malalta d'amor — Jan Steen

El concert — Gerard Terborch

entrar la llum pel fons, mentre que els seus contemporanis la fan entrar per les finestres laterals. Estableix una successió de termes de claror molt matitzada, que expressen tots una poesia molt pregona nada del recolliment i del silenci.

L'art de Johannes Vermeer (nat a Delft el 1632 i mort el 1675), maldament senyali una trajectòria paral.lela amb la de Pieter de Hoogh, se'ns presenta com a més afinat i més intens. El que aquest artista degué cercar pintant els seus interiors no és tant la pregonesa de l'ambient, puix no presenta més que una cambra, com les valors més fines entre les tonalitats més rares, com és ara el blau pal.lidíssim o el groc-llimona àcid. Junts tots aquests tons s'entreafinen, produint una claror un xic somorta que tot ho penetra. Donen —podríem dir—com la sensació de l'aire lliure en un dia gelat. I els seus colors també ben lluminosos dels cairons escaquejats, de la tapisseria oriental o dels gipons, vibren per la petita pinzellada granulosa del seu meravellós pinzell.

Aquest art de Vermeer és encara més subtil quan l'autor el concentra en una figura única i de mig, com per exemple «La puntaire» (del Museu del Louvre, a París), on es veu fins a quin punt modelant únicament per la matització de valors, a plena llum, es pot escamotejar triomfalment el perfil.

Pot dir-se que ara a Rotterdam hi ha exposades gairebé totes les obres de Vermeer. Allí s'hi poden veure: el «Retrat de dona», del Museu de Budapest; la «Dona escrivint una carta», de la col.lecció de Pierpont Morgan; la «Dona a la finestra», del Metropolitan Museum, de Nova York; el «Retrat de noia», de la col.lecció Reyne de Londres; el «Crist a casa de Maria i Marta», del Museu d'Edinburg; «La puntaire», abans esmentada; «El geògraf», de la col.lecció parisenca Jonàs; «El carreró» i «La lletera», del Museu d'Amsterdam; i un gran quadre, «La Magdalena al peu de la Creu», considerat per D. Hannena (director del Museu Boymans) com obra jovenívola de Vermeer.

Senyor i senyora bevent vi — *Gerard Terborch*

La casa de camp — *Pieter de Hoogh*

ELS LLIBRES

A.

Durant l'estiu les editorials sembla que es prenen també una mica de repòs; la bibliografia és, doncs, molt més migrada que no pas en les altres èpoques de l'any. Poques obres noves i interessants vénen a destriar-se entre la fullaraca pròdiga.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, amb la mateixa pulcritud de sempre ha publicat un llibre escrit per *Ramon Fagella,* il.lustrat per l'*Obiols,* que es titula «*Salut*». Es un tractadet d'higiene escolar i d'educació física que enclou tots els aspectes que puguin tenir una influència en la vida dels infants: la netedat, el treball, l'alimentació, calefacció, l'esbarjo, el repòs, les malalties infeccioses; els esports, la gimnàstica i els jocs hi són tractats extensament. El llibre, doncs, sobreïx al seu propòsit i a més d'ésser un bon conseller per al mestre i els establiments d'ensenyança, pot ésser també molt profitós per a les mares de família.

Maspons i Anglasell. La família catalana. Col. Popular Barcino.—Es un nou llibret de la Barcino que d'una manera senzilla explica les institucions jurídiques que formen la base legal de la família a Catalunya. L'obra és plaent de llegir pels profans en aquesta matèria, a qui va dirigida. No hauríem de desconèixer cap de les característiques nostres, majorment en aquesta matèria del dret tan peculiar de Catalunya. A més, és un aspecte que a tots ens afecta d'una manera o altra, perquè tots formem part d'alguna família.

Astrana y Marín. Vida azarosa de Lope de Vega. Juventud.—El tercer centenari de la mort de Lope, suara remembrat per tot Espanya, ens fa tornar curiosos de conèixer la personalitat extraordinària d'aquest escriptor tan fecund en obres com en aventures. La vida escrita per Astrana, molt completa i documentada, serà llegida amb gust pels aficionats a la literatura; per a la majoria caldria una biografia més resumida. S'ha d'advertir, a més, que si Lope no perdé mai la fe, ni l'esperança, ni la caritat... en molts moments li fallaren les bones obres.

D. A. Copassi Pier Giorgio Frassati.—Federació de Joves Cristians.

La vida d'aquest jove italià mort fa pocs anys, és d'una simplicitat tant atraient perquè ens dóna un model de cristià ben ajustat a l'engranatge del viure d'avui. Ens fa veure com la perfecció cristiana sap avenirse a tot el que no és pecaminós, i que de tot en treu partit per a acostar-se a Déu.

L'original italià ha estat transformat en un català sense tara pel Dr. Carles Cardó, prev. Un català que fa de la traducció gairebé una obra original.

E. Wegener. Llegendes dels Vikings, trad. de Victòria Soldevila. Biblioteca Univers.

Un dels primers llibres de literatura nòrdica que han passat al català: algunes de les sagues antigues, compilades per E. Wegener han aparegut a la Biblioteca Univers. Llegendes d'una intensa poesia i d'una gran força dramàtica que ens transporten a una època i uns països boirosos. Es llàstima que no s'hagin triat les sagues que fossin «ad usum Delphini».

Ivonne Paguiez. Quessant. Stock «Les livres de la Nature.»—Aquesta col.lecció francesa que ha publicat llibres molt originals, ens ofereix avui una visió de conjunt, podríem dir, del que és l'illa bretona d'Ouessant: el paisatge, la vida dels seus habitants, la lluita amb el mar, d'aquell recó de món ben allunyat de les nostres preocupacions quotidianes.

EL TEATRE

Pere Vinyoles

De les darreries d'agost a la primera quinzena de setembre ha repres la seva activitat la vida teatral barcelonina. No obstant això, la temporada ha començat un xic vacil.lant Molts teatres encara resten tancats, alguns sense massa esperances. Una cosa ben lamentable, en iniciar-se la nova etapa teatral, és la sort que corre el teatre català. No s'ha arribat a cap conclusió, escrivim a mitjan setembre, respecte a la temporada de català. No es troba teatre. Per altra banda, hi ha una disgregació de companyies i de còmics una mica alarmant. Esperem confiats, però, que podran resoldre's les dificultats existents i el nostre teatre entrarà de nou a la vida plena que sincerament desitgem més esponerosa que la temporada passada.

El tercer centenari de la mort de Lope de Vega: Pot dir-se que la temporada present ha començat amb aquesta commemoració. La companyia Guerrero-Mendoza va donar, a la plaça Major del Poble Espanyol, de l'Exposició, diverses representacions de les més destacades obres de Lope de Vega. Després, amb motiu de la presentació al Teatre Barcelona de la companyia que acabdilla l'eminent actriu catalana Margarida Xirgu, fou representada la deliciosa comèdia «La dama boba», amb la qual ella i la resta de la companyia assoliren un veritable èxit.

El poble ha demostrat una gran devoció pel cèlebre poeta i dramaturg espanyol, puix que s'ha associat a l'homenatge commemoratiu amb un fervor entusiasta.

Les estrenes: Al Barcelona, la companyia del teatre Maria Isabel, de Madrid, acabà la seva actuació amb l'estrena de dues noves comèdies, la primera de les quals, l'agrodrama «Menos lobos», tant per la seva especial característica com per la interpretació acuradíssima, obtingué molt més èxit que l'altra, «Los Sandovales», que és una cosa absolutament fallida.

En «Menos lobos» els seus autors, Sánchez Neira i Sánchez Mora, han volgut fer, i hi han reeixit plenament, una sàtira sobre el dramatisme rural. Els versos d'aquesta comèdia són propis més d'un setmanari humorístic que del teatre, però tenint en compte el que s'han proposat cal dir que queda justificat. No és pas que estiguem massa d'acord amb les expansions més o menys xabacanes, de tot hi ha en aquest agrodrama, però cal copsar tot el sentit irònic d'aquestes realitzacions que, per altra banda, no tenen altra finalitat que fer riure. Naturalment que en aquestes coses la gent que les escriuen recorren a tota mena de trucs i així, per boca dels còmics, els autors fan desfilar per l'escenari totes les figures més populars en els diversos camps de l'art, de la literatura i de la ciència. El grotesc, com pot suposar-se, és molt pujat de to, però també hi han fragments, sempre tenint en compte el caràcter de la comèdia, que demostren les possibilitats dels autors. Podríem dir que per a fer una peça d'aquestes, cal primer fer-ne una altra amb la màxima seriietat, per tal que no s'escapi ni un detall.

A remarcar la perfecta interpretació i a esmentar en primer lloc el senyor Azaña, un còmic amb tots els recursos. La gent s'hi diverti, que ja és molt.

«Los Sandovales», és d'aquelles comèdies-sainets completament fracassades. Es llàstima que es perdi temps escrivint aquestes coses. El sautors, Paso (fill) i Sáez, han perdut un temps preciós. El podrien haver dedicat a quelcom de més consistència. Tot i els esforços de la companyia, aquesta comèdia passà sense cap pena ni glòria.

Ja hem dit que després d'aquesta companyia vingué en aquest teatre la de Margarida Xirgu. El repertori a presentar, breu, però interessantíssim; a Barcelona segurament suscitarà molts comentaris. Cal registrar el conjunt perfecte que la compon, com va demostrar-se ben palesament en «La dama boba». Ja n'anirem parlant. Al Poliorama hi fa temporada el conjunt Guerrero-Mendoza. Es una llàstima que no hagin tingut més cura en seleccionar les parts que l'integren. Flaqueja. Es veritat que aquesta parella té uns antecedents artístics de gran qualitat, però això no és prou per a satisfer els espectadors.

L'obra triada per a la seva presentació, la coneguda de Dicenta (fill) «Pluma en el viento». Un assumpte no pas nou, puix que és a base de la difamació pública contra l'honor d'una dona, que va passant, per mitjà d'una cobla, de boca en boca. Els versos, en molts fragments, són un xic amanerats, però la companyia, especialment Maria Guerrero, els recita d'una manera perfecta, la qual cosa ajuda que l'obra tingui més categoria. La tasca a fer a càrrec d'aquesta companyia, és llarga i interessant, i és d'esperar que el públic, que hi acut en gran quantitat, tindrà ocasió d'apreciar tot el que val, encara que per això fos necessària alguna modificació en el conjunt.

Un veritable esdeveniment artístic ha tingut lloc al Romea amb la presentació del «Teatre dels prodigis» de Vittorio Podrecca. Feia temps que no havíem vist una manifestació teatral d'aquesta categoria. El teatre de titelles, conegudíssim, ha anat evolucionant fins arribar a aquesta diríem màxima perfecció dels «piccoli» de Podrecca. Es una meravella l'«actuació» d'aquests ninots. Poques vegades com ara tota la crítica havia coincidit en qualificar un espectacle. Es una cosa insuperable que ni un moment fa decaure l'atenció del públic, que segueix cada vegada més corprès i encisat aquest bell conjunt de moviments que vesteixen tot un món meravellós, curiosíssim, d'una gran habilitat i que revela en el seu creador una intel.ligència artística de primer ordre.

El públic, cal confessar-ho, en el primer moment adopta una actitud expectant, puix que es creu davant un teatre per a infants (aquesta fou la idea quan va crear-se l'any 1914 ben poc abans de la guerra), però reacciona immediatament d'haver-ne copsat tota la valor artística. Sense ésser un espectacle emmarcat d'una manera determinada en cap gènere teatral, els enclou tots, i fins pot considerar-se, sota un punt de vista psicològic, una encertadíssima caricatura de la vida. Tot el complicat engranatge teatral, hi és copsat amb un agudíssim sentit crític.

A base d'aquest espectacle, podrien fer-se molts comentaris, però els hem de concretar dient, per fer-ne l'elogi, que creiem amb tota la sinceritat que es mereix, que és una veritable meravella.

D'entre els quadres que integren aquesta revista de marionetes, preferim, per la seva magnífica realització, el fragment de «El barber de Sevilla», «Nit del Redemptor a Venècia», «Bil-Bol-Bul el petit acròbata», «Cançó de pati» i el concert de música de cambra. A remarcar també especialment, la perfecta sincronització entre els moviments dels ninots (quina habilitat els que damunt els telons estiren i arroncen els fils que els accionen!) amb el so de l'orquestra i el conjunt d'excel.lents cantaires.

DEL RITME EN LA MUSICA I EN LA VIDA

Joan Llongueres

Dignissims representants dels organismes oficials de Cultura:

Il.lustres professors i meritíssimes senyores del Consell Directiu:

Senyores: Senyors:

Cada vegada que l'home, ben conscient de la missió que té assenyalada, deixa plenament complerts un dels deures imposats incessantment pel nostre viure espiritual o material, podem dir que ha afermat i enriquit el ritme humà de la seva personalitat, ritme que és un reflex i una conseqüència del ritme universal o diví que tot ho presideix.

Així jo em trobo avui aquí davant vostre, per a comunicar-vos algunes de les idees que em són especialment preferides, perquè elles orienten les meves activitats, complint un deure imposat pel ritme que ordena i regeix aquest benemèrit *Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona*, pel ritme que ordena i regeix la meva pròpia vida i pel ritme que ordena i regeix també els destins de la nostra Catalunya ideal, tres ritmes que es fonen tots tres en aquell ritme més alt i més transcendent que il.lumina i mou i fixa l'esperit que a tots ha de salvar-nos i redimir-nos.

Sense cap altre mèrit que el d'ésser un de tants engranatges d'una de tantes rodes, jo dono el meu humil accent personal quan les exigències imperioses del ritme, que a tots ens mou en aquest viure comú, m'ho imposen. I als qui m'han cridat a tan bella i noble tasca, proporcionant-me una nova ocasió de complir un dels meus deures personals, i als qui tan amables teniu la bondat d'escoltar-me ara, jo us dono anticipadament les gràcies per la benvolença que no dubto voldreu atorgar-me.

Emportat, com acabo de dir, pel misteri mateix del ritme, que tots sentim, però que pocs sabriem potser definir, vinc a parlar-vos una mica, com solem dir, a la bona de Déu, *«Del ritme en la música i en la vida»*.

Pressento de seguida la vostra pregunta obligada i tinc una perfecta consciència de la definició inicial que de mi espereu.

—Què cosa és el Ritme?...

Un gran músic i veritable artista, el mestre Vincent d'Indy, va definir-lo concretament, així: *«L'ordre i la proporció en l'espai i en el temps.»*

Un benedictí i savi gregorianista, el nostre eminent P. Gregori M.ª Sunyol, de Montserrat, ens en dóna aquesta altra definició: —*«L'ordre o llei del moviment»* i afegeix: que *la forma del ritme és determinada per les nostres pròpies facultats físiques, intel.lectuals i estètiques que tenen el llur fonament en la mateixa naturalesa.*

Un altre benedictí, el Rev. P. Dom. Josep Pothier, de Solesmes, ens diu que *«la proporció en les divisions constitueix el ritme»*.

Un psicòleg famós, de Berna, el Dr. O. L. Forel afirma que *«la consciència de la repetició a intervals més o menys regulars de percepcions, dóna naixement a la nostra noció del ritme»*.

Jacques-Dalcroze, el gran pedagog musical, tan autoritzat en aquesta matèria sosté que *el ritme és un principi vital* i que *el ritme és moviment.*

Finalment Blanca Selva, aquesta artista d'alta i fina espiritualitat, parla del ritme com *d'un element primordial i universal, que en si mateix és únicament espiritual, immaterial»* i diu, encara, que *el ritme no és altra cosa que la unitat feta entre elements diversos, pel Nombre, l'Ordre i la Proporció, manifestats en l'Espai i en el Temps*, afegint que *el ritme troba el seu tipus absolut en la relació consubstancial de les tres divines Persones de la Santa Trinitat, en el si de llur Unitat»*.

Si ens fixem una mica en totes aquestes definicions, que, entre tantes com en tots temps s'han donat del Ritme, em semblen dignes d'ésser especialment assenyalades, remarcarem de seguida com aquest mot era necessari al llenguatge humà per a expressar un concepte fonamental *d'ordre* i de *vida;* una idea essencial de *moviment* al qual es troben sotmeses aquestes dues grans realitats que anomenem la *matèria* i *l'esperit*. Ara bé, tot ço que és *moviment* és *temps* i serveix per a indicar-lo. Nosaltres vivim aquest viure terrenal en el temps i la nostra intel.ligència arriba al coneixement de les coses pel *moviment* constant de totes elles, perquè hi ha *moviment* arreu on hi ha variació d'existència i la variació d'existència és la condició de tota palpitació humana.

L'origen del *temps* jo diria que és la limitació de la nostra naturalesa davant el misteri del ritme infinit que regeix i ordena l'Univers. L'origen del *moviment* — diu Paul Claudel — és el tremolor de la matèria al contacte d'una realitat diferent, l'esperit: la por de Déu.

El *moviment* és la *vibració* en el *temps*, i el nostre acte vital i essencial — també segons Claudel — és l'elaboració constant de la vibració nerviosa. Viure és vibrar, i el caràcter específic de la vida és el *moviment*. Viure és cremar la vida, transformar-la en calor i en claredat. Viure i cremar són el mateix fenomen. La flama també és vibració. La *vibració* és el *moviment* presonar de la *forma*. Aquesta podria ésser també una altra definició del ritme.

El nostre organisme humà ha rebut de la naturalesa el sentiment i la necessitat de l'*ordre* i de la *proporció*, i és per això que, mentre existim en el món, cerquem, d'instint i sovint sense adonar-nos en, en tota cosa, l'*ordre* i la *proporció*, que són les essències i les lleis generals del *ritme*, les quals constatem sempre i trobem a tothora, en la duració, en l'extensió, en el temps i en l'espai, lligades i unides amb les manifestacions expressives dels nostres sentits

principals: sentir, veure i tocar. Per això deia Aristòtil que *el ritme és conforme a la nostra naturalesa.* En efecte, el cor i els pulmons necessiten el ritme per a poder funcionar; els nostres braços i les nostres cames, quan es mouen, tendeixen a fer-ho ritmicament; el procés de la nostra nutrició demana un ritme constant i tota l'organització de les nostres activitats orgàniques i de les nostres activitats socials respon a uns ritmes prèviament establerts.

Per altra banda, la major part dels actes de la nostra vida sofreixen la influència dels ritmes astronòmics. L'alternància entre el dia i la nit constitueix un ritme, un ritme indispensable, al qual totes les vides vegetals i animals es troben adaptades.

El ritme lunar és un ritme anàleg. La seva influència en la nostra vida no és tan gran ni tan directa, perquè actua sobre el temps i sobre les precipitacions atmosfèriques; però això no obstant, hi ha en l'ésser humà una porció de fenòmens que es relacionen amb els moviments de la lluna.

L'alternança de les quatre estacions constitueix un terç ritme astronòmic l'acció del qual damunt el món animal és profunda i fonamental.

El fet que a la filosofia i a la física, a la música i a les arts plàstiques, a la sociologia i a la pedagogia els interessa cada dia més l'estudi i el coneixement profund d'aquest element vital, que és el *ritme,* sembla provar, doncs, que el *ritme* no pertany d'una manera exclusiva a cap d'aquestes especialitats, sinó que ell forma part integral del nostre ésser i de la nostra naturalesa.

Encara que el *ritme* sigui com el pols de la creació intel.ligible i ell reguli la vida del món, des de les revolucions dels astres, dels dies i dels anys, fins a la simetria de les figures matemàtiques i fins al nombre mateix, parell o senàs, que marca el compàs universal: encara que obeeixin les seves lleis totes les coses i tots els elements que executen un moviment periòdic i acompassat; tot allò que vibra, ondula, cau i s'aixeca; tots els balanceigs i tots els cicles, flux i reflux, oscil.lacions, rotacions i gravitacions i ell es trobi en la immòbil arquitectura i en l'equilibri de les línies i en l'accent i en l'alternança dels versos, dins la poesia, no obstant és en la *música* on sembla trobar la seva manifestació més fàcil i directa perquè la música diriem que és el *ritme* en la seva mateixa essència i en el seu símbol més viu i més expressiu i el *ritme,* a son torn, que és l'element fonamental, l'element fisiològic de la *música.*

I ara podreu preguntar-me:

—I bé, què cosa és la *música?...*

Jo em veuria obligat a contestar-vos que, amb tot i sentir-la ara, cada dia i a cada moment, sovint sense la deguda atenció i el degut recolliment, d'una manera desbordada, banal i abusiva, ningú no sap encara a fons què cosa és aquesta enigmàtica meravella, perquè l'essència de la *música,* com ben mirat l'essència de tota cosa superior, és i restarà sempre un misteri. Podem, però, això sí, analitzar l'acció de la *música* sobre nosaltres.

Resultants d'aquesta acció són les definicions de la *música,* que ara escau bé d'esmentar aquí, algunes d'elles ben plenes d'admirables suggestions. Kant diu que *la música és el llenguatge de les emocions,* i Hegel que *és l'art del sentiment.* El xinès Se-Ma-Ts'ien afirma que *la música ve de dins i que ella és allò que unifica.* Plató la defineix com *l'art educador per excel.lència que, penetrant dins l'ànima per mitjà dels sons, sap inspirar-nos el gust de les virtuts.* Pitàgoras fa el següent comentari: *Els nombres són les coses; la música és un nombre. El món, doncs, és una música; el cosmos és una lira de set cordes.* Krause diu que *la música és una imitació inconscient de les lleis eternes del món, reflexades dins l'ànima humana;* Schelling, que *ella és el ritme i l'harmonia de l'univers,* Sant Isidor, arquebisbe de Sevilla, que *tot el que passa dalt del cel i damunt la terra està sotmès a lleis musicals,* i Beethoven que *la música és la iniciació a la vida superior.* En realitat, la *música,* que és un art i és també una ciència, té per base les vibracions sonores; els seus elements són: el *ritme,* la *melodia* i *l'harmonia* i la seva finalitat és l'expressió estètica dels sentiments. (1)

Els tres elements constitutius de la *música* — acabem de dir-ho — són: el *ritme,* la *melodia* i l'*harmonia.* El *ritme,* que és el moviment *ordenador;* la *melodia,* que procedeix directament del llenguatge, per l'accent, i l'*harmonia,* que es basa en la ressonància dels cossos i en la fusió i simultaneïtat de melodies.

A aquests tres elements musicals podríem donar-los una representació o significació humana i dir: que el *ritme* és la forma vivificadora en la qual se'ns manifesta l'esperit; que la *melodia* és una expressió inefable de les aspiracions i les virtuts de l'ànima i que l'*harmonia* és la vibració amorosa dels afectes i de les inclinacions del cor.

Si bé ho considerem, cadascun d'aquests elements no és més que un aspecte variat del *ritme,* que apareix sempre com a principi ordenador de tota cosa, ja que la *melodia* i l'*harmonia* les formen els sons i el so musical no és altra cosa que una vibració i tota vibració vol dir moviment i el moviment, com ja hem dit, és ritme.

Només el *ritme,* doncs, pot donar a la *música* un sentit i pot fer-la intel.ligible. D'essència essencialment lliure, ell suscita els més profunds problemes de la ciència musical. Es per desconeixement del *ritme* i les seves lleis que alguns compositors, amb el partit pres de donar varietat i originalitat a llurs obres, han portat darrerament els elements melòdics i harmònics a una exageració tal que destrueixen la tonalitat i la modalitat i no arriben a produir, en llur insensata demència, més que monstres informes i concepcions teratològiques mal equilibrades. Una reacció envers el *ritme* sembla deixar-se sentir, afortunadament. Un retorn al *ritme plenament humà,* no sense haver passat abans per una llarga malaltia de ritmes negres, primitius i salvatges, que ha acompanyat l'onada de decadència que ha envaït i contorbat, vergonya fa el dir-ho, tot el nostre Occident. Es per la seva puresa i plenitud de *ritme* que les melodies gregorianes marquen el moment més excels i més sublim de la *música de tots els* temps.

Un *ritme* espontani, popular, amable, encoratjador i benefactor, fou un dia el company fidel inseparable de moltes de les activitats de l'home, perquè ell semblava eixir espontani del mateix moviment corporal convertit en cançó ennoblidora. El cant es produïa prenent la mateixa forma rítmica en la qual el treball era realitzat. La mesura dels movi-

(1) — D'Indy.

ments del cos, diferent en cada persona, fa que cada persona tingui el seu *ritme* propi, més o menys acusat i més o menys perfecte. Així cada persona semblava tenir, per aquesta causa, el seu cant particular i especial i el cant prenia naturalment el *ritme* i el caràcter de cadascú. Per això encara algú—cada dia més difícil de trobar—recorda les cançons del bressolar, del remar, del segar, del batre, del fer camí, del filar, del teixir, del treure l'aigua, del rentar la roba i passar bugada; dels serradors, dels pastors, dels forjadors, dels llenyataires i carboners, dels boters, dels calderers, dels esmolets, etc., els ritmes de les quals venien a reforçar els ritmes dels treballs, que amb la cançó semblaven alleugerir-se. Es cosa provada que el rendiment muscular és fortament augmentat per la percepció del sons. I no és solament per a reforçar la cadència que la cançó apareixia, sinó també per a ocupar els sentits no interessats en el *ritme* de l'ofici i per a prevenir tota distracció. La cadència obligada d'un treball qualsevol, recolzada i vivificada pel *ritme* i el to d'un cant o d'una música, en regularitzar els moviments que el mateix treball imposa, disminueixen la fatiga perquè tot element musical és un excitant benefactor que estimula la nostra energia amb la joia i el plaer que ens produeix.

Vol dir això que el nostre organisme és tot el contrari d'una màquina. Es vivent i animat tot ell i àdhuc aquells òrgans que funcionen sense la intervenció de la nostra voluntat i el joc dels quals ens sembla sovint mecànic perquè no aporta cap sensació a la nostra consciència, tenen la llur sensibilitat local que determina el *ritme* de llurs moviments. El nostre organisme vivent demana i necessita manifestar-se i expansionar-se en tots aquells treballs que semblen portar un *ritme humà,* que és el mateix de la música que interiorment canta dins nosaltres, *ritme* que promou un amor al mateix treball i ofega i apaivaga tot mal instint i tota passió desordenada.

El *moviment* en si, s'ha dit, és el millor anestèsic contra tot sofriment moral o físic. Quan el *moviment* l'apliquem a un treball productiu que encaixa amb les nostres condicions físiques, amb la nostra capacitat productiva i amb aquell estimulant desig de perfecció, que tot home conscient de si mateix ha de sentir, el *moviment,* emportat pel *ritme* del treball, ens produeix un plaer físic positiu. Tothom sap que quan ens lliurem a un treball o a un exercici qualsevulla posant-hi tot el nostre entusiasme, tota la nostra voluntat i tota la nostra energia, les nostres funcions orgàniques s'acceleren; el cor bat més de pressa, la respiració és més freqüent i més profunda i experimentem una mena de sentiment general de benestar. Es perquè vivim més i amb una més noble plenitud. Es perquè hem trobat el *ritme* vibrant de la vida; el sentit de la vida; i n'estem joiosos del viure.

Malauradament l'enorme influència de la màquina, en aquests temps nostres, ha pertorbat i ha semblat aniquilar, de moment, la major part dels nostres ritmes vitals. Els cants professionals, els cants populars, van desapareixent, cada dia més de pressa, amb el progrés material de la civilització moderna.

Les màquines substitueixen, cada vegada més, els treballs manuals; el treball fet a casa gairebé ha desaparegut del tot. L'utillatge modern mata els oficis. Els teixidors de mà d'ahir ja no hi són; la batedora del blat mecànica, ha pres el lloc del trill; no hi ha galeres i a penes barques de rem; les filoses ja no serveixen; amb les nombroses màquines agrícoles es va més de pressa a enllestir la feina que amb les eines que es manejaven amb les mans. L'obrer va a la fàbrica i aquesta cada dia és més gran. Allà el cant no és possible: el soroll persistent de les màquines l'ofega; les diverses categories d'obrers, que sovint es reuneixen en un mateix local, el fan impossible perquè els ritmes no són sincrònics i el cant dels uns destorbaria el cant dels altres. Les eines del treball han emmudit. Les mentalitats han canviat. L'obrer d'avui viu en un ambient trepidant i febrós. Pensa i es tortura el pensament, tot treballant, i aquell treball, en el qual no pot posar-hi amor, li fa avorrir la vida. Treballa menys hores i li resta un temps sobrer que no sempre esmerça ni aprofita com caldria.

Ja hem dit que cada home té el seu *ritme* propi. Segons la llargada dels seus membres, i seguint l'amplitud del seu moviment, el *ritme varia,* i quan l'obrer maneja l'eina al seu gust treballa seguint el *ritme* que més li convé. La màquina, tot el contrari, imposa un *ritme frenètic,* implacable atordidor, embrutidor i del tot estrany a l'home. La màquina s'imposa a la mà i a la consciència de l'obrer i l'obrer es cansa més i es desfà moralment més de pressa.

El cinema i la música, standarditzada i passada a través de la màquina, abasseguen tots els nostres lleures. L'auto i l'avió han destruït el sentit de la distància i el sentit de la contemplació. Les ciutats han esdevingut enormes concentracions: les escoles tendeixen a esdevenir veritables dipòsits d'infants; l'utillatge de guerra és fantàstic arreu del món i produeix un terrible desequilibri econòmic; l'home tendeix a deixar-se emmotllar per l'Estat i tots hem oblidat, per dissort, el testament de Jesús en el sopar memorable de la nit del Dijous Sant.

Com que la mecanització representa un guany material per a l'home, l'home l'accepta i l'home materialitza tot el seu viure; es desentén de la vida comú, a la qual participava activament en altres temps, i, sense altres coneixements que els de la seva ambició mesquina, es deixa portar per l'egoisme personal. Vivim uns moments de transformació de tots els ritmes de la nostra vida. Els avenços de la civilització humana, que ens cal acceptar i ni a un sol d'ells hem de renunciar, ens imposen un nou *moviment;* un dinamisme perpetu i exigent ens agita. No podem deturar-nos. Podem, això sí, donar a aquest nou *moviment* una *forma* que no té i podem infiltrar en ell l'*esperit de caritat;* l'esperit fonamental que hi manca.

Cal solament retrobar, en tot aquest dinamisme modern, el *ritme de l'Eternitat,* que és com dir retrobar la presència de Déu en tota cosa i substituir, potser, l'afany incessant de *descobriment* pel desig d'*admiració.* Ens cal retrobar i admirar de nou el cel estrellat damunt les nostres testes, la benedicció del primer raig de sol matinal damunt dels camps coberts de rosada; la pau del vespre en el recés de la casa honesta; la joia pura de l'àngel invisible, que, entre el clamoreig eixordador dels clàxons, de les sirenes, del saxofons i dels altaveus de tota mena, canta serena al fons del fons de l'ànima deserta de cadascú. Ens cal retrobar la fe, la puresa i el sacrifici que són els elements que ordenen i regeixen el *ritme,* ara perdut, *de la intel.ligència.*

Un retorn al *ritme* vol dir un retorn a la vida interior; un retorn a l'ordre i a la proporció i un retorn al Pare i al Fill i a l'Esperit Sant.

El cinema ens atordeix amb una allau continuada d'imatges sense contingut. La ràdio ens atrofia el cervell i el sentiment amb un desbordament de mots i de sons sovint impersonals i desvaloritzats. El treball del nostre intel.lecte és reduït a la percepció pura. No digerim res de tot allò que ens entra pels ulls i ens abassega les orelles. Som gent sense idees fonamentals. Un retorn al *ritme* vol dir un retorn al coneixement de l'home i al coneixement profund de la natura. Un retorn a l'equilibri i a la justesa i a la profunditat del coneixement.

El *moviment* hi és més que mai arreu i en tota cosa. On hi ha *moviment* hi ha *música*. Ens cal trobar la *música* d'aquest *moviment*. Ens cal trobar el *ritme humà* que ha d'engendrar aquesta *música*. Els elements d'aquest *ritme* són la *humilitat* i l'*abnegació*. Ja sé que, en oposició a aquests elements, uns altres elements, dels quals l'home no ha sabut fer l'ús degut, i que anomenem el *diner* i la *tècnica*, són avui dia preferits. El *ritme* d'aquests elements el trobem encarnat en la *música del jazz* i el *moviment* d'aquesta *música* s'anomena *sensualitat*. Aquest *ritme* marca una materialització progressiva de la intel.ligència i del món i els temps moderns s'agiten, en aquest *ritme*, sota el signe — com diu molt bé Maritain — de la disjunció de la carn i de l'esperit o de la dislocació creixent de la figura humana.

Els qui estem en desacord amb aquest *ritme* frívol i passatger i cerquem en tot moment el *ritme etern*, en lloc de deixar-nos arrossegar en la tràgica davallada, hem de remuntar amb coratge, contracorrent, amb les ales del *ritme divi*, fins escalar de nou els cims serens i lluminosos els cims immutables i apacibles *de la veritat*.

Un retorn al *ritme* i, en conseqüència, un retorn a la *música*, a aquella música de Sant Isidor, *a les lleis de la qual està sotmès tot el que passa dalt del cel i damunt la terra* i a aquella música de Beethoven que *és la iniciació a la vida superior*. Aquesta *música*, que és l'única veritable, és la que uneix els homes en un mateix ideal i en una mateixa voluntat. Es la *música* que fa que les veus i els cors s'apleguin i es fonguin per a cantar en col.lectivitat. Es la *música excelsa* que hem après del nostre *Orfeó Català* i de tots els orfeons humils, germans d'ell, que no sabem sostenir i que deixem morir a Catalunya per la nostra pròpia vergonya. Es la *música*, que ja no anima ni conforta el nostre treball, però, que és viva i latent en l'ànima del poble; és la *música* dels artistes sincers que deixen passar la llum del cel a través del seu esperit transparent.

No és la *música* d'ahir, ni la d'avui ni la de demà. Es la *música de sempre*. Enhorabona que la *música* senti l'angoixa i la frisança dels ritmes del nostre temps. Que sigui tan atrevida i tan nova com vulguin, però ens cal, en aquest nostre retorn saludable, exigir al músic creador qui hi posi sempre una alenada de caritat, un gest d'humiliació i un contingut de bona voluntat. No podem acceptar aquesta mal anomenada *música*, feta amb ferments de supèrbia, amb ferments d'odi, de concupiscència i de revolta.

Un retorn a la *música* que, *eixida del cor vagi directament al cor* (1). Un retorn a la *música* reveladora que ens consoli, amb la seva poderosa harmonia, no solament de totes les dissonàncies que ella pugui acollir dins el seu si i transfigurar la seva imatge, sinó també de tot allò que és dissonant dins les nostres ànimes. Un retorn a la *música* que sigui com una profecia d'un millor esdevenidor en el qual totes les contradiccions seran resoltes, totes les hostilitats reconciliades i la pau serà el joiell preciós del nostre esperit. Un retorn a la *música;* que sigui un acte de voluntat, La *música* sense la voluntat de la *música*, que és la voluntat del *ritme* i la voluntat de la *melodia* i la voluntat de l'*harmonia*, no és *música;* és, simplement, el no res.

Perquè aquest retorn al *ritme*, al *ritme de Déu, al ritme d'aquell amor «che muove il sole e le altre stelle»* (2) sigui un fet transcendent en la nostra vida, ens cal deixar la nostra passivitat còmoda i egoista i, d'espectadors, ens cal convertir-nos en actors. Si el *ritme* del treball i de les nostres activitats totes s'és alterat i s'és deshumanitzat, a causa de l'excessiu mecanisme que l'informa, era precís restablir d'alguna manera l'equilibri perdut cercant una nova forma de participació humana al *ritme* i a l'*harmonia* de l'Univers. La *música* ens hi ha conduït i un músic, doblat de pedagog, el mestre Jacques Dalcroze, aquell qui ens digué que el *ritme és un principi vital*, ha provat de fressar-nos el camí. Ell, amb la seva *Educació pel ritme*, ens fa retrobar — com digué, molt encertadament, el nostre eminent publicista Ramon Rucabado — *dins de cada un de nosaltres la mateixa llei que governa les esferes. La música, la més expressiva i espiritual de les arts humanes, en la rítmica, és fa carn i el cos humà, la més excelsa de les coses creades, és fa música i expressió. L'esperit, descobridor de les lleis, agafa el cos i el forma com un cavall noble i dòcil, amb regnes noves. I el cos espiritualitzat, repartida una nova intel.ligència per tots els muscles i nervis, multiplica la seva eficiència i activitat i bellesa inscrivint fins els més mínims gestos dins la llei eterna del ritme*. La *rítmica* ens ensenya a realitzar fisiològicament els ritmes de la música, i per extensió, els ritmes de la nostra esfera afectiva. Sotmet tot l'organisme humà a l'empremta dels ritmes musicals i el fa vibrar a l'unison amb les vibracions sonores. Així retorna la llibertat a tots aquells impulsos naturals que les convencions i els defectes d'una instrucció rutinària i d'un viure atropellat semblaven haver travat i inutilitzat per a sempre. Com més puguem deslligar els nostres moviments corporals instintius de totes les traves forjades per les circumstàncies i pel medi on hem de viure, més i millor eliminarem totes aquelles resistències d'ordre intel.lectual i nerviós que s'oposen sovint a les manifestacions motrius espontànies del nostre organisme.

Jo no haig de fer ara aquí un estudi ni una apologia de la *Rítmica*, sinó simplement fer constar l'oportunitat de la seva presència i la utilitat de la seva acció en les nostres generacions.

El doctor August Pi i Sunyer, ja fa alguns anys, en la seva conferència sobre *Fisiologia de l'Educació pel ritme* ja ens feia notar la influència del *ritme sobre* l'activitat total de l'organisme, fent-nos remarcar com *el ritme funcional es troba estretament lligat amb el ritme interior o espiritual, el més alt factor de l'activitat intel.lectiva*. Ens deia encara

(1) — Beethoven.

(2) — Dant.

que *si l'adaptació al ritme de les funcions voluntàries afavoreix el desenrotllament del sentit estètic, indirectament per aquella mateixa adaptació, influeix també sobre l'activitat tota del funcionalisme nerviós i del funcionalisme orgànic.*

En oposició clara i manifesta amb tota la vida artificiosa i mecanitzada que ens abassega, la *Rítmica* ens exigeix una tensió constant de l'esperit, una aguda atenció per a respondre a temps, ans el moviment no hagi esdevingut automàtic. Ella és un estímul que manté desperta la consciència i actives les potències intel.lectuals superiors, atenta la voluntat. Obliga per això a una veritable gimnàstica cerebral en la part que tenen de més alta jerarquia les funcions nervioses i, en resum, l'esforç que ens obliga a fer per adaptar el *moviment* a un *ritme* constitueix un estímul per la total activitat nerviosa, des d'allò conscient a allò medul.lar; una gimnàstica integral d'allò reflex i d'allò conscient. Aquesta *educació pel ritme,* per la seva novetat en els procediments, els uns la consideren només sota el seu aspecte musical, altres, sota el seu caràcter pedagògic; els de més ençà com una mena de gimnàstica i els de més enllà com una graciosa disciplina coreogràfica. Pocs són els qui es donen perfecte compte de l'acció general creada pels exercicis de la *Rítmica,* de naturalesa diferent cada un d'ells, però tendint tots a les mateixes finalitats: el reforçament de la sensibilitat, la regularització dels hàbits motrius, la creació de nous reflexos, el desvetllament de les facultats imaginatives i el desenvolupament del sentit de la construcció equilibrada, cada una d'aquestes idees rebotant i recolzant-se en les altres.

El Dr. Lluís Carreras feia un dia unes consideracions, que jo vull recordar ara, a l'entorn de la *Rítmica,* fixant-se en el seu aspecte moral i altament educador. —*La música ve a ésser* — deia — *com un exorcisme natural dels malèfics instints de la carn i n'és ja una primera moralització el sotmetre els moviments corporals a un ritme, que la faci més dòcil a les rígides contencions de l'esperit. La naturalesa del compost humà exigeix que cerquem l'harmonia integra del nostre ser. Aquesta, certament, no s'assoleix del tot fins que la llei jeràrquica de subordinació espiritual porta al guiatge de les nostres facultats i dels nostres sentits; però no es pot negar tampoc que aquella harmonia integra es prepara i afavoreix per tots els mitjans educadors dels moviments corporals, que els ablaneixen i els lleven els llurs esclats d'arruixament i de barroera bellugor. Tot el que influeix a dignificar els moviments del cos, influeix eficaçment a afermar les regnes, amb les quals l'esperit l'ha de menar pels camins de l'ordre i de la bondat. En aquest sentit bé es pot dir que tota noble estètica corporal té quelcom de natural ascètica.*

Voldria que tots els qui m'escolteu, després d'això que a grans ratlles acabo d'exposar-vos, tinguéssiu un concepte ben clar de la importància fonamental que té el *ritme,* tant en la *música* com en la *vida, aquella,* no essent més, al cap i a la fi, que una imatge i una bellíssima representació d'aquesta, perquè el *ritme,* com ja hem vist, és la llei suprema de l'*ordre* i de la *proporció* en tota cosa que es manifesta en l'*espai* i en el *temps.*

Convençuts d'aquesta importància procuraríem no permanèixer ni un instant més en el desordre i en la confusió i, donant al nostre viure una santa vibració, cercaríem en ell el *ritme excels del Verb Creador. El ritme* en les tasques feixugues i quotidianes del cos i el *ritme* en l'alenada estimulant de l'esperit i, cercant el *ritme,* trobaríem la *música* com una necessitat del cor, com un pressentiment d'una simfonia eterna, i amb la *música,* aquesta força misteriosa i divina, ennobliríem totes les manifestacions corporals i les aixecaríem al mateix nivell de les manifestacions de l'esperit i de l'ànima. Recordo haver llegit en un dels magnífics articles del nostre docte consiliari, el Dr. Carles Cardó, que—*Quan la imaginació i la intel.ligència estan ensenderades pels camins inefables de l'emoció musical* —, això és, jo diria, sotmeses a la influència benefactora del *ritme* — *conserven sempre una esma, que no és altra que un record de la llum enmig de les tenebres.*

Tant debò que no la perdéssim mai aquesta esma. Amb ella trobaríem, de cara als camins de la Vida eterna, el *ritme* de la pau i de la gràcia del Senyor que és el *ritme* de totes les virtuts i és el *ritme,* per tant, de la nostra santificació.

Barcelona, 5 d'octubre del 1935.

INSTITUT DE CULTURA I BIBLIOTECA POPULAR DE LA DONA

CRONICA

Quan surti aquesta crònica farà alguns dies que a l'Institut s'ha reprès la vida activa del nou curs; les activitots, però, no havien quedat suspeses durant els mesos d'estiu: nombroses alumnes hi han cursat diverses assignatures amb un programa intensiu que els ha permès guanyar un curs i així ingressar als cursos regulars de l'hivern amb un grau més avançat. Aquestes classes d'estiu resulten molt profitoses ja que l'alumna, generalment amb un pla menys carregat de matèries i amb classe diària, assoleix fàcilment la finalitat proposada.

En un altre ordre i per a major comoditat de les alumnes també s'ha treballat força: ens referim a la instal.lació de la calefacció central a totes les dependències de l'Institut, la qual cosa farà que aquest hivern es gaudirà a tota la casa d'una temperatura primaveral que farà més agradable encara l'estada al nostre Casal.

Una altra reforma que és també de molt interès per a les nostres associades és la inauguració de la nova classe de dactilografia amb una instal.lació de vint màquines de les marques més corrents i acreditades, la qual cosa permetrà augmentar el nombre d'alumnes d'aquesta assignatura, sempre molt sol.licitada.

NOTICIARI

Octubre: Dimarts dia 15.—Comencen les classes de l'Ensenyament Secundari i les de Cuina popular.

Diumenge, dia 20.—Lliçó de cuina casolana.

Diumenge, dia 27.—Missa cantada de Comunió reglamentària de la Confraria de Ntra. Sra. de Montserrat. Visita a la Verge de Montserrat a la seva Basilica.

Novembre: Divendres, dia 1.—Tots Sants. A les 8: Missa de Comunió amb cants. Exercicis del primer divendres.

Dissabte, dia 2.—Commemoració dels fidels difunts. A dos quarts de vuit, celebració de les tres Misses.

Diumenge, dia 3.—Excursió al Balneari de la Puda de Montserrat.

Dimarts, dia 5.—Comença la classe de cuina pràctica.

Dissabte, dia 9.—A les 3: eliminatòries de la Borsa de Treball. A les 8: conferència per a pràctica de taquígrafes.

Diumenge, dia 10.—Rifa de figurins i conversa instructiva.

Dilluns, dia 11 i dimarts, dia 12.—Primera convocatòria de lectores dirigides.

ORIENTACIONS PER A FORMAR UNA BIBLIOTECA

Els llibres també tenen un cos material i cal preocupar-se'n si volem tenir una llibreria que faci goig. No compreu llibres en rústica si pot ésser; de seguida, per poc que els manegeu fan fàstic, es descusen i els fulls perillen d'esgarriar-se. A més, al cap de poc ja no es sostenen drets en els prestatges. Per poc que s'ho valgui el llibre, compreu-lo enquadernat, tindrà una durada molt més llarga i una vellesa més presentable. Sinó, cobriu els llibres en rústica amb unes cobertes d'un paper una mica fort que el sostingui. Quan hagueu d'obrir un llibre, feu-ho sempre amb un tallapapers. No deixeu els llibres oberts amb el text sobre les taules: es fan molt malbé. No marqueu els fulls doblegant-los, tingueu un paper per senyal. Recordem-nos que un bibliòfil famós deia que les dones erem els pitjors enemics dels llibres; ni les rates, ni les arnes, ni la pols el feien tremolar tant com veure un llibre en unes coquetes i delicadament cruels mans femenines.

Llibres per a dones.—*L. Coloma. Recuerdos de Fernán Caballero.* Bilbao. Mensajero del C., de J. Razón y Fe. 5 pessetes.

Erckmann-Chatrian. L'amic Fritz. Biblioteca Literària. 2'50 ptes.

J. Roure, pvre. Qüestions d'ara. Foment de Pietat. Barcelona. 2'50 ptes.

Llibres per a infants.—*Baeza. Juana de Arco.* Araluce, 3 ptes.

L. Anglada. Margarida. Barcelona. Altés. 6 ptes.

F. Soldevila. Història de Catalunya. Primeres Lectures. Seix i Barral. 4 ptes.

Secció La Paleta

Lombard

Sedes per a Cosir,
Brodar i fer traus

Vendes: Balmes, 56 Barcelona

Vilaró i Valls S. A.

Pintura

Muntaner, 155-157
Telèfon 76472

VINS
VDA. MUXART

Famosos a tot arreu

Demaneu-los en
Hotels i Restaurants

MAQUINES PER A COSIR I BRODAR

WERTHEIM

Pesetas 650.

Pesetas 575.

Pesetas 470.

Elegancia, distinción y economía se obtiene con una maquina

WERTHEIM

CUSEN ENDAVANT I ENDARRERA • VARIACIÓ DE MODELS • LA MARCA DE QUALILAT

Casa Central: Avinyó, 9 - Telèfon 13077

Les més belles habitacions per als seus fills les trobareu a

Mobles esmaltats BABY

Corts Catalanes, 501
(junt al Cine Volga)
TELÈFON NUM. 35584

PRESENT D'UN MOBLE

Tots els visitants són obsequiats amb un número per al nou concurs

Completament gratis

Senyora: *Recordi sempre que els selectes assortits que presenta la*

CASA BALTÀ

i llurs preus limitadíssims li permetran vestir amb elegància i economia.

Rebudes les darreres creacions en LLANES, SEDES i VELLUTS i per a vestits i abrics de tardor i hivern, adoptades per models a les més prestigioses cases d'Alta Costura de París.

NOTA: Per a millor atendre a la nostra distingida i nombrosa clientela, havem ampliat amb nous i espaiosos locals els nostres magatzems.

Senyora, vingui a visitar-los.

CASA BALTÀ

Banys Nous, 11 - Telèfon 19036 - Cecs Boqueria, 8

SUQUET. Nota presa dels pescadors de Llansà.

Quantitats per a 6 racions:

1'200 quilograms de peix:
rap, rata, escòrpora, rogers, llagosta,
serrans, guiules, salpes, déntol, nero, etc.

¼ de litre d'oli.
600 grs. de patates.
1 cabeça d'alls.

Escatar i esmocar el peix, i trossejar-lo (els pescadors hi posen els caps i el renten amb aigua de mar). Pelar les patates i tallar-les a bocins.

Posar a foc viu una olla de terrissa amb tot l'oli, els alls, un pols de pebre negre, un pols de canyella i ¼ de litre d'aigua freda. Quan el líquid bulli s'hi posen les patates i quan són mig cuites s'hi tira tot el peix. Fer que tot plegat bulli fort uns 10 minuts o més si la qualitat del peix ho requereix, i deixar-ho tot plegat suficientment cuit i mig espès.

A marina es serveix el «Suquet» fent rotllo al voltant de l'olla, posant en aquesta una forquilla amb la qual cada u es serveix peix i patates damunt d'una llesca de pa que té a la mà o damunt d'un plat si s'escau que hi hagi algú que no té costum de prescindir-ne.

TRUITES «AU BLEU» amb mantega fosa.

Quantitat per a 6 racions - Plat corrent a les riberes del Danubi i del Rhin.

6 truites d'uns 150 grs. cada una (cal que siguin vives).
½ litre de vi blanc.
1 got de vinagre.
1 ceba
150 grs. de mantega.
1 pastanaga.
Julivert.
1 pols de pebre.
1 fulla de llorer.
1 llimona
500 grs. de patates.

Brou. — Fer bullir mitja hora, lentament, ½ litre d'aigua, el vi blanc, el julivert, la ceba i la pastanaga pelades i trossejades, el llorer i el pebre i la sal necessaris. Colar aquest brou una vegada fet i guardar-lo calent.

Mentrestant escalfar bé el vinagre i quan el brou sigui prou fet, netejar les truites (que s'han de guardar vives fins al moment de posar-les a coure), obrir-les de dalt a baix per la ventresca, esmocar-les curosament sense tocar-les gaire per no desfer-les. Posar-les dins el bullidor de peix, ruixar-les amb el vinagre calent i seguidament tirar-hi el brou i fer-les bullir a poc a poc uns 15 minuts.

Bullir separadament, amb aigua i sal les patates pelades.

Escalfar una salsera. Fondre la mantega i sense deixar-la bullir, posar-hi sal i unes gotes de llimona i passar-la a la salsera. Si la llimona no plau, es pot servir la mantega sencera i posar-se-la cada u a gust. — PRESENTACIO: Presentar les truites a taula amb el mateix bullidor sense treure'n el líquid que conté, i posat damunt d'una safata recoberta d'un tovalló. Aixecar amb compte primer un costat i després l'altre del fons interior del bullidor i deixar-lo penjat a les anses dels caps. Servir llavors les truites junt amb les patates i ruixar-ho tot amb mantega. Separadament servir llimona tallada a quarts o bé a rodones.

PEUS DE PORC A LA CATALANA

Plat de la regió de Carme-Capellades

2 peus.
¾ de litre de mistela
50 grs. de llard.
2 cullerades grosses d'oli.
Sal.
1 full de paper d'estrassa.
1 cabeça d'alls.
1 tomàtec.
1 ceba
1 fulla de llorer.

Després de socarrar curosament els peus, trossejar-los fent-ne 4 bocins de cada un.

Posar en una cassola el tomàtec i la ceba trossejats, l'oli i el llard i deixar-ho sofregir una mica. Posar-hi després els bocins de peu i al cap d'una estona tirar-hi la fulla de llorer, sal i la mistela. Tapar-ho amb un plat ple d'aigua i interposant un full de paper d'estrassa entre la cassola i el plat. Deixar-ho a foc lent així tapat per espai de 4 hores, almenys, sacsejant-lo de tant en tant per a ben barrejar el contingut que no ha de parar de bullir lentament tot el temps indicat i més si els peus fossin durs i de mal coure.

PRESENTACIO. — Quan el plat estigui a punt, treure curosament els talls de peu i disposar-los en una plata fonda (millor en una «cocotte»), treure la fulla de llorer i els alls i tirar la salsa damunt dels peus. Ficar un moment la «cocotte» al forn per a ben escalfar-ho tot i servir-la sense deixar-ho refredar col.locada damunt una safata recoberta d'un tapetet.

POSTRES CASOLANES

De la regió de Tous

200 grs. d'arròs.
3 ous.
¾ de litre de llet.
½ bastonet de vainilla o canyella.
150 grs. de sucre.
1 culleradeta de farina.
25 grs. de sucre llustre.

Bullir l'arròs amb ½ litre de llet rebaixada amb ¼ de litre d'aigua. A mig coure posar la meitat del sucre. Quan estigui a punt, abocar-lo en una plata.

Mentre es cou l'arròs fer una crema pastissera amb 3 rovells, ¼ de litre de llet, el sucre restant, la farina i la canyella o vainilla.

PRESENTACIO. — Recobrir l'arròs amb la crema i adornar-lo a voluntat amb una o dues clares muntades a punt de neu i endolcides amb un xic de sucre llustre.

«ROULADES DE JAMBON FARCIES»

Plat usual a Buda-Pest

100 grs. de pernil dolç
1 ou.
3 pastanagues.
4 patates.
3 cogombres.
2 naps.
1/4 litre d'oli.
Mostassa.
1 cullerada de vinagre.

Tallar les verdures a dauets ben petits i bullir-los barrejats amb aigua i sal. Escorre'ls i refrescar-los.

Fer una mahonesa amb el rovell, l'oli, sal, vinagre, i mostassa.

Preparar uns rectangles de pernil d'uns 10 centímetres quadrats, i trinxar ben menudes les deixalles.

Barrejar la mahonesa, la verdura i les deixalles de pernil, repartir-ho entre els talls de pernil, reservant-ne una mica, i cargolar el pernil deixant el farcit a dins.

PRESENTACIO. — Disposar els cargols de pernil així plens en una safata recoberta d'un tapetet. Als caps de la safata posar-hi la verdura restant i als costats unes rodones de cogombre i, si plau, un xic de gelatina ben trinxada. Servir-ho ben fred.

ARROS DE PAPERER

Plat corrent als antics molins paperers.

300 grs. de cuixa de moltó un xic grassa.
200 grs. de tomàtecs.
2 alls.
1 xicra d'oli.
2 cebes
400 grs. d'arròs
50 grs. de llard.

Tallar la carn a daus grossos traient tot l'os i greix que pugui portar. Posar-la a sofregir am l'oli, el llard, els tomàtecs i les cebes trossejats, i un pols de sal. Quan sigui rossa deixar-la rostir, tapada, a foc mitjà; afegir-hi aigua o brou de tant en tant fins que quedi cuita i ben tova.

Posar-la llavors en una plata i deixar-la a l'escalfor perquè no es refredi i s'impregni del suc de rostir-la.

De la cassola on s'ha rostit la carn, treure'n curosament els ossos que puguin quedar-hi, tornar-la al foc i sofregir-hi una mica de tomàtec i una ceba trinxada fina junt amb tot el residu d'haver-hi cuit la carn. Després d'un moment tirar-hi l'arròs triat, deixar-lo coure un moment, donar-li una remenada i afegir-hi un litre d'aigua prèviament escalfada. Deixar que cogui tapat fins que l'arròs estigui a punt; cal que quedi caldós com si es tractés d'una sopa. Abocar-lo a la sopera i presentar-lo calent al mateix temps que la carn, perquè cada u es serveixi d'ambdues coses a la vegada.

PANELLETS

200 grs. d'ametlles crues.
300 grs. de sucre.
50 grs. de pinyons.
1 llimona.
25 grs. de sucre llustre.
35 grs. de cireres confitades
1 ou.
2 clares.
Un pols de crémor.

Escaldar les ametlles i passar-les per la màquina de ratllar. Preparar un xarop a punt de bola amb mitja llossada d'aigua, 200 grams de sucre i el crémor. Barrejar-hi les ametlles i la pell de mitja llimona ratllada i treballar-ho a foc mitjà fins que quedi una pasta. Abocar-la sobre un marbre empolsat de sucre i fer-ne un corró. Dividir-lo a bocinets i arrodonir-los d'un a un.

Pintar els uns amb una clara batuda i els altres, amb rovell batut per acolorir-los diferentment. Passar-ne uns quants pels pinyons fent que hi quedin adherits. Posar en altres una cirera confitada en el centre.

Coure'ls a forn mitjà disposats en una llauna de pastisseria.

Empolsar de sucre llustre els panellets que no tinguin confitura i servir-los, ben disposats, en safates recobertes d'un tapetet.

SALMÓ «POCHÉ»

Plat tal com es serveix a les riberes del Rhin.

600 grs. de salmó.
600 grs. de patates.
1 cullerada de vinagre.
1 ou.
1/4 de litre d'oli.
Mostassa.
Ceba, pastanaga, cerfull.
1/2 litre de vi blanc.

Pelar les patates deixant-les ovalades i bullir-les amb aigua i sal. Fer una mahonesa amb un rovell, sal, oli, vinagre i mostassa.

Posar els talls de salmó en una cassola o en el bullidor de peix. Posar-ho tot, en fred, el vi i agua en quantitats iguals, les suficients perquè el peix quedi submergit en el líquid; la ceba i la pastanaga pelades i trossejades, el cerfull trinxat i la sal necessària. Fer-ho coure bullint lentament fins que el peix estigui a punt, però sense desfer-se. Treure'l llavors i disposar-lo en una plata recoberta amb un tapetet. Voltar-lo amb les patates calentes i servir-lo junt amb la salsa posada en una salsera. Indistintament es pot servir el salmó amb salsa holandesa en lloc de mahonesa.

PATRONS GRADUABLES MARTI

amb llur col·lecció de

MODELS ESTIU 1935

SELECCIÓ DE TOTES LES COL·LECCIONS

Cartera de Vestits i Abrics Senyora

Conté una esplèndida col·lecció de figurins últims models alta costura de París i una col·lecció d'equip de patrons grandària natural, cadascun graduat en deu talles, en les quals hom troba sempre la mida convenient. De manera que amb els patrons i figurins que conté la cartera **MARTI** les senyores es poden tallar els vestits i abrics de la temporada, amb la garantia d'elegància i exacta dimensió que sols poden trobar-se en els **Patrons Graduables MARTI.**

Preu de la cartera, 10 ptes. Certificada, 10'50.

Mètode Tall Sistema Martí

NOVA EDICIÓ 1935-36

Per a aprendre a tallar i confeccionar amb perfecció i elegància tota classe de Vestits, Abrics i roba interior per a Senyora, Senyor i Nens

PREMIAT AMB LES MÉS ALTES RECOMPENSES I PRIVILEGIS

Acceptat com a Mètode universal d'Ensenyança per les Escoles professionals i com a mètode de treball per tota l'alta costura

Consta de tres toms magnífics: MODISTERIA, SASTRERIA i LLENCERIA per a senyora; cada un és un mètode complert i independent per a cada especialitat, al preu modest de

12 ptes. *enquadernació de luxe, cada mètode o tom; certificat,* **12'50.** *Estranger,* **14 ptes.**

10 ptes. *enquadernació de menys luxe, cada mètode o tom; certificat,* **10'50.** *Estranger,* **12 ptes.**

Mètode de Cotilles Tall Sistema Martí

NOVA EDICIÓ

Per a aprendre a tallar i confeccionar les últimes formes de cotilles, sostenidors, cotilles senceres, «milloracossos», tirants, faixes, cintures, cotilles de nena, maternals, etc., etc.

Preu: **15 ptes.**; *per correu i certificat,* **15'50.** *Estranger,* **17'50**

De venda a totes les Llibreries i amb el seu import en lletra, carta-ordre, sobre-portamonedes o gir postal al

Institut Central de Tall Sistema Martí - Institució Internacional

Passeig de Gràcia, 42. BARCELONA - Telèfon 16614

ASPIRANTS A PROFESSORA. — A les principals poblacions de tots els països trobareu les Professores de Tall SISTEMA MARTI, sota la direcció de les quals us podeu preparar; són les qui ofereixen solvència professional. Si no les trobeu, sol·liciteu informacions directament a l'Institut Central.

DEMANEU A TOTS ELS ESTABLIMENTS
DEL RAM LA FAMOSA

CUINA
DE GAS

Meurer
Prometheus

Sastreria a mida
LA EUROPEA

J. Prat Ribera

Gèneres anglesos i del país

Vestits de la més alta distinció per a home i nen

Tallador especialitzat en vestits de senyora

Avinguda del Portal de l'Angel, 6

Telèfon 18655

Barcelona